

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2012–2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Eliška Čechová

**Využití internetu pro vzdělávání na základních školách
v jižních Čechách a na Vysočině**

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: Doc. PhDr. Alena Svobodová, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2012-2015

BACHELOR THESIS

Eliška Čechová

**Use of the Internet for education at primary schools in South
Bohemian Region and Vysočina Region**

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Doc. PhDr. Alena Svobodová, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne.....

Eliška Čechová

Poděkování

Děkuji své vedoucí práce, Doc. PhDr. Aleně Svobodové, CSc., za cenné rady a čas, který mi v průběhu vzniku bakalářské práce věnovala. Zároveň děkuji PaedDr. Janě Čechové a Ing. Václavu Čechovi za odborné rady, které mi poskytovali, a za pomoc při získání respondentů pro praktickou část bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se ve své teoretické části zabývá procesem vzdělávání a médií, zejména internetem. V jednotlivých kapitolách je popsáno, co je to vzdělávání, kde k němu dochází, jaké jsou jeho metody. Dále je zde část věnovaná dělení médií a jejich vývoji. Samostatnou kapitolu tvoří internet. V práci jsou také uvedeny konkrétní příklady využití internetu pro vzdělávání na základních školách. Ze všech teoretických poznatků vychází praktická část bakalářské práce. Výzkum v této části posuzuje využití internetu na základních školách v jižních Čechách a na Vysočině. Výzkum obsahuje dotazníková šetření a rozhovory.

Klíčová slova

Edukace, internet, komunikace, metody vzdělávání, média, technické vybavení, webová stránka, základní škola.

Annotation

Bachelor thesis deals with the process of education and media, especially the Internet, in its theoretical part. The individual chapters describe what education is, where it occurs, what its methods are. Subsequently there is a section devoted to the division of media and its development. The Internet comprises a separate chapter. In bachelor thesis there are specific examples of the use of the Internet for primary school education. The practical part is based on these theoretical findings. Research in this part evaluates the usability of the Internet in primary schools in South Bohemia and Vysočina Region. The research includes a questionnaire survey and the interviews.

Keywords

Communication, education, internet, media, methods of education, primary school, technical equipment, website.

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 VZDĚLÁVÁNÍ.....	11
1.1 Edukační proces	11
1.2 Edukační prostředí	12
1.3 Současné školství v České republice.....	14
1.4 Metody vzdělávání na základní škole	15
1.5 Technické vybavení škol.....	17
2 MÉDIA.....	19
2.1 Modely komunikace.....	19
2.2 Dělení médií	20
2.3 Historie tisku	22
2.4 Historie rozhlasu	23
2.5 Historie televize	24
3 INTERNET.....	26
3.1 Historie počítače a internetu.....	26
3.2 Služby internetu	27
3.3 Výhody připojení k internetu	29
3.4 Rizika internetu	30
4 UPLATNĚNÍ INTERNETU PRO VZDĚLÁVÁNÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE....	32
4.1 Zdroj informací učitele.....	32
4.2 Pomocník učitele.....	33
4.3 Pomocník studenta	34
4.4 Komunikační nástroj	36
4.5 Studium prostřednictvím internetu.....	37
PRAKTICKÁ ČÁST	38
5 VÝZKUMNÉ CÍLE A HYPOTÉZY.....	38
6 VÝZKUMNÝ VZOREK	41
7 VÝZKUMNÁ METODIKA.....	44
8 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	45
8.1 Dotazníky určené pro žáky.....	45

8.2 Dotazníky určené pro učitele	50
8.3 Interpretace a diskuze výsledků	56
9 VÝSLEDKY ROZHOVORŮ.....	58
9.1 První okruh: Využití internetu a prostředky k jeho využití.....	58
9.2 Druhý okruh: Využití internetu žáky doma / ve škole	60
9.3 Třetí okruh: Aktivita učitelů – tvorba webových stránek	61
9.4 Čtvrtý okruh: Technický stav školy	62
9.5 Interpretace a diskuze rozhovorů	63
ZÁVĚR	66
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	68
SEZNAM ZKRATEK	70
SEZNAM GRAFŮ A TABULEK.....	71
SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

V současné době je internet nedílnou součástí našeho života a jeho využití se stále rozšiřuje. V pracovním životě se lidé bez internetu neobejdou, téměř každý uchazeč o práci musí prokázat dovednost práce na počítači a dovednost práce s internetem. Pracovat s počítačem a internetem není jednoduché a ne každý tomu rozumí. Proto je důležité, aby se lidé vzdělávali i v oblasti informačních technologií. Ke vzdělávání může docházet v pozdějším věku, ale je dobré, aby se už i děti na základní škole naučily pracovat s počítačem a internetem.

Cílem této práce je zjistit, zda, do jaké míry a jak se internet využívá na základních školách, zda je internet využíván jak žáky, tak učiteli základních škol. Jsou zde faktory, které ovlivňují využití internetu. Základní škola musí být technicky vybavena a musí mít takové učitele, kteří se nebojí používat inovativní metody vyučování a kteří chtějí se žáky pracovat jinak a umožnit jim nové pohledy na výuku. Tato práce informuje o tom, jaké jsou rozdíly mezi základními školami, které byly vybrány pro hlubší prozkoumání využití internetu. S ohledem na daný cíl práce byl zvolen vhodný výzkum a hypotézy, které cíl práce podpoří. Byly použity dvě výzkumné metody, dotazníkové šetření a rozhovory.

Můžeme se domnívat, že internet je žáky využíván převážně pro zábavu a rychlé a snadné zpracování informací, které si nemusejí žáci ověřovat. Proto by se učitelé na základních školách měli v některých hodinách věnovat práci žáka s internetem. Těmito a dalšími otázkami se zabývá praktická část bakalářské práce.

Nežli však může být aplikován výzkum, musejí být vysvětleny důležité pojmy, na to je zaměřena teoretická část. Jednotlivé kapitoly a podkapitoly spolu souvisejí a jsou základem pro výzkum. Pojmu vzdělávání, jež může být nahrazeno pojmem edukace, je věnována první kapitola, která také poukazuje na různá prostředí vzdělávání a na metody vzdělávání. Důležitou funkci z hlediska existence a chodu škol mají jejich zřizovatelé a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). S tím také souvisí způsob financování těchto vzdělávacích institucí ze strany jednotlivých zřizovatelů a MŠMT, na němž ve velké míře závisí nejen kvalita vzdělávacího procesu, ale i úroveň potřebného vybavení školy.

Do vybavení škol je nutné zahrnout i média. Média chápeme jednak jako přístroj či věc umožňující nám zachování sdělení, jednak za médium považujeme masové sdělovací prostředky. Oba způsoby pojetí jsou důležité, proto se jedna z kapitol této práce zabývá historií médií.

Internet je z hlediska tématu práce velmi důležitý, proto je mu věnována samostatná kapitola. Internet měl zpočátku fungovat pro zálohu dat, ale později se začal využívat pro komunikaci. Dnes jsou služby internetu poměrně rozsáhlé, proto jsou v této práci uvedeny jen některé z nich. Pozornost je věnována nejen výhodám internetu, ale také jeho rizikům.

Pokud spojíme internet a vzdělávání, můžeme mluvit o inovativní metodě. Internet se nejdříve rozšířil na vysoké školy. Na základních školách také našel své uplatnění, ať už v rukou žáků či učitelů. Internet je plný informací a webových stránek, které oběma subjektům usnadňují práci. V poslední kapitole teoretické části se můžeme dočíst, co vše je na internetu k dispozici žákům i učitelům.

V průběhu let vzniklo mnoho fondů, které finančně podporují základní školy. V roce 2000 byl spuštěn projekt Internet do škol, o několik let později mohly základní školy získat peníze na interaktivní tabule. Projektů a fondů je opravdu mnoho a více se o nich lze dozvědět na stránkách Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy. Šanci zapojit se do projektu má každá škola, proto by měla být úroveň vybavení základních škol kvalitní. Přesto se však najdou rozdíly mezi jednotlivými základními školami. Finance jsou managementem škol směřovány tam, kde je konkrétní škola potřebuje nejvíce. Práce umožňuje vidět rozdíly i mezi jednotlivými subjekty školy (žáky a učiteli). Každý člověk má své individuální potřeby a je odlišný od ostatních, v práci můžeme vidět přístup žáků i učitelů k internetu jako vyučovacím prostředku. Bakalářská práce může být přínosem nejen pro základní školy v jižních Čechách a na Vysočině, ale i pro jiné základní školy. Práce obsahuje užitečné informace o možnostech využívání internetu pro vzdělávání, a může být tedy pro základní školy inspirací, jak zlepšit jeho využití ve vyučovacích hodinách, případně porovnat úroveň své školy v této oblasti vzdělávání s jinými školami.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VZDĚLÁVÁNÍ

S pojmem vzdělávání se setká každý z nás, ne každý ale dokáže rozlišit vzdělávání od vzdělání. Vzdělávání je proces, při kterém člověk v průběhu života získává vědomosti, schopnosti, dovednosti, hodnoty a postoje.¹ Vzdělávání umožňuje člověku poznávat okolní svět, do kterého se aktivně zapojuje. Vzdělávání je důležité pro budoucí vývoj jedince. Výsledkem procesu vzdělávání je vzdělání, které jedince charakterizuje.

1.1 Edukační proces

Každý člověk se rodí se základními instinkty, které se vlivem okolního světa rozvíjejí. V průběhu života se z tohoto člověka stává osobnost s vědomostmi, schopnostmi, dovednostmi a postoji. Na utváření této osobnosti mají vliv výchova a vzdělávání. S oběma pojmy se člověk setkává celý život. Výchova je působení okolí na člověka a vštěpování morálních zásad. Vzdělávání je proces získávání vědomostí, dovedností, hodnot a postojů.² Vzdělávání a výchova jsou podobné, ale nejsou totožné. Avšak postupem času se do českého jazyka zařadilo slovo edukace, které sloučilo oba pojmy do jednoho.

Při edukaci dochází k utváření osobnosti na základě učení, tento jev můžeme nazvat **edukačním procesem**. Podle Průchy obsahuje každý edukační proces učení. Při tomto procesu dochází ke zpracování informací subjektem. Subjekt dostává informace dvěma způsoby – zprostředkovaně nebo přímo.³ Za přímé předání informací považujeme kontakt dvou nebo více lidí. Na jedné straně stojí objekt, který určité informace vysílá, a na druhé straně stojí subjekt, který tyto informace přijímá. Pokud nedojde ke kontaktu dvou nebo více osob, může dostat subjekt informace

¹ KALHOUS, Z. a O. OBST. *Školní didaktika*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 121. ISBN 978-80-7367-571-4.

² Tamtéž, s. 121

³ PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika: Věda o edukačních procesech*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997, s. 59. ISBN 80-717-8170-3.

zprostředkovaně. Tyto informace se přenášejí v určitých typech médií. Zprostředkovaná informace se k jedinci dostává formou psaného či mluveného textu. Tento text se nachází v učebnicích, dopisech, televizích, rádiích a jinde. Kromě předávání informací je v edukačním procesu důležité, zda se subjekt učí záměrně či nezáměrně.⁴ K záměrnému učení dochází, pokud si subjekt sám chce osvojit nové informace. Pokud se subjekt nesnaží nové informace osvojit, ale přesto je získá, dochází tak k nezáměrnému učení.

1.2 Edukační prostředí

Každý proces edukace musí probíhat v určitém prostředí. Podle Kalhousa a Obsta můžeme určit dvě základní prostředí edukace – rodinu a školu.⁵ Neexistují pouze tato dvě edukační prostředí, jsou i další, ale pro nás je rodina a škola nejdůležitější.

Poprvé se většina dětí setkává se školním prostředím ve svých třech letech života. V tomto období začínají děti navštěvovat mateřskou školu. V dalším stádiu života se z dítěte stává žák **základní školy** (dochází k tomu u většiny dětí v šesti letech života). Toto prostředí nás bude nejvíce zajímat. Jak je stanoveno v zákoně, žák je povinen splnit povinnou školní docházku na základní škole, školní docházka je stanovena na devět školních roků.⁶ Základní školu dělíme na dva stupně – první stupeň základní školy, kam spadá 1. až 5. třída a druhý stupeň základní školy, kam spadá 6. až 9. třída. Na prvním stupni základní školy vstupují žáci do nového prostředí, kde se začínají učit. Do té doby poznávali svět pomocí her. Prostředí, kde se žáci vzdělávají, by mělo být příjemné. Tím je myšlena atmosféra školy, ale i její vizuální stránka. Již sám Jan Amos Komenský považoval školu za místo, které by mělo být příjemné.⁷

⁴ PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika: Věda o edukačních procesech*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997, s. 59. ISBN 80-717-8170-3.

⁵ KALHOUS, Z. a O. OBSTA. *Školní didaktika*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 169 – 175. ISBN 978-80-7367-571-4.

⁶ Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004. s. 10274. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>.

⁷ PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika: Věda o edukačních procesech*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997, s. 62. ISBN 80-717-8170-3.

Ještě před nástupem do školy se v životě dítěte objevuje jako výchovný činitel **rodina**. Dítě se ve známém prostředí dokáže lépe soustředit a lépe se zde přizpůsobuje okolním změnám. Rodina je pro rozvoj dítěte důležitá i v době, kdy dítě plní školní docházku. Při vstupu dítěte do nového prostředí by rodina měla i nadále pomáhat s výchovou a vzděláváním dítěte. Jak zmiňují Vališová a Kasíková, ve škole se utváří zdravá osobnost jedince, rozvíjí se jeho zájmy o okolní svět a o vzdělávání.⁸ Dítě by se nemělo učit pouze ve škole, ale také by se mělo připravovat a učit doma. Dle Kalhous a Obsta je zapotřebí spolupráce rodiny a školy. Učitel není schopen vše vyřešit sám ve škole. Domácí úkoly jsou zadávány proto, aby si dítě mohlo probírané učivo procvičit doma. Dále by učitel neměl zůstat sám ani na výchovu. Problémy, které vzniknou ve škole (například vyřazení dítěte z třídního kolektivu), se musí probrat i s rodiči. Někdy může problém vzniknout již v rodině a teprve ve škole se to odrazí na chování dítěte. Kromě řešení problémů se rodiče podílejí i na práci školy, a to vytvořením rady školy či sdružení rodičů. Veřejnost však nemá přílišný zájem na vytváření těchto spolků. Ve většině případů musí komunikovat škola s rodiči. Tento kontakt probíhá telefonicky, písemně či osobně.⁹

Jak již bylo zmíněno výše, jsou zde kromě edukačního prostředí školy a rodiny i další prostředí. Příkladem těchto prostředí může být obec, komunita či prostředí masové komunikace.¹⁰ Pro školu je důležitá **obec** jakožto jeden z možných zřizovatelů školy. Stejně jako rodina, i obec by měla se školou spolupracovat. Pro edukaci žáka je důležitá tehdy, když se podílí na kulturním vyžití svých obyvatel. Obec spolupracuje nejen se školou na pořádání různých kulturních akcí, ale i sama by se měla aktivně podílet na vytvoření dobrého edukačního prostředí. Kromě již zmíněných prostředí má na děti vliv i **masová komunikace**. Ve 21. století se komunikuje pomocí elektroniky (mobily, internet, aj.) a jiných technologií. Tato komunikace skrze média ovlivňuje edukační proces dítěte. Podle Kalhous a Obsta můžeme jako nejvýznamnější složku masové komunikace označit televizi, o níž se Kalhous a Obst zmiňují jako o možnosti virtuální prezence učiva a celého světa. Děti se mohou za pomoci televize podívat na různá

⁸ VALIŠOVÁ, A. a H. KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. 2. vyd. Praha: Grada, 2011, s. 333. ISBN 978-802-4733-579.

⁹ KALHOUS, Z. a O. OBST. *Školní didaktika*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 169 – 175. ISBN 978-80-7367-571-4.

¹⁰ Tamtéž, s. 169 - 175

místa, poznat neobyčejné lidi nebo se naučit cizím jazykům.¹¹ Na druhou stranu, pokud se podíváme do programové skladby televizního vysílání, zjistíme, že není správně uzpůsobeno pro vzdělávání. Televize nás častěji baví, než vzdělává. Jako nástroj učení je televize využívána více ve školách než v domácnostech.

1.3 Současné školství v České republice

Jak jsme se již uvedli výše, škola je jedním z nejdůležitějších edukačních prostředí. Školy na našem území mají dlouhou tradici. První školy vznikaly již v 10. století, byly to školy klášterní a katedrální.¹² Od té doby uplynulo mnoho let a tyto vzdělávací instituce se různě měnily, vyvíjely i zanikaly, a to nejen na území současné České republiky, ale po celém světě. Každý stát má svůj systém školství a v každém státě si řídí jinými zákony.

Školy a školská zařízení (dále jen školy) v České republice jsou podřízeny Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen Ministerstvo školství) a svým zřizovatelům. **Zřizovatele** škol můžeme rozdělit na státní a soukromé. Mezi státní zřizovatele škol zařadíme ministerstva, kraje, obce a svazky obcí a mezi soukromé zřizovatele zařadíme církve, ostatní právnické osoby a fyzické osoby.¹³ Pro školy je úloha zřizovatele důležitá, protože od něj dostávají peníze na provoz (mohou dostat také peníze na učební pomůcky a vybavení školy, ale to není zákonem stanoveno). Na platy a učební pomůcky dostávají školy peníze od Ministerstva školství.

Ministerstvo školství nejenom poskytuje peníze na platy a učební pomůcky, ale v rámci podpory vzdělanosti v České republice financuje také různé projekty. Pro nás je důležitý projekt z roku 2000, který patřil do první etapy programu Státní informační politiky ve vzdělávání. Projekt byl nazván Internet do škol a jeho realizace započala v roce 2002. Původním záměrem bylo vybavit přes 6000 základních a středních škol počítači s připojením do lokální sítě (intranet). Tento projekt stál přes 4 mld. Kč

¹¹ KALHOUS, Z. a O. OBST. *Školní didaktika*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 175. ISBN 978-80-7367-571-4.

¹² VALIŠOVÁ, A. a H. KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. 2. vyd. Praha: Grada, 2011, s. 69. ISBN 978-802-4733-579.

¹³ Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004. s. 10264. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>.

a podařilo se vybavit pouze 3620 škol. Projekt Internet do škol byl důležitý, protože alespoň v některých školách získali přístup k počítačům a k internetu.

Ministerstvo školství nejenom financuje školy, ale také vydává či navrhuje dokumenty, kterými se školy musí řídit. Školy v České republice podléhají Zákonu č.561/2004 Sb. ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen školský zákon), který představuje základní právní rámec škol. Školy jsou dále povinny se řídit Národním programem rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílou knihou) z roku 2001, jenž spravuje obsahovou stránku vzdělávání. Tento dokument vydává Ministerstvo školství, na jeho základě se dále vydává Rámcový vzdělávací program (dále jen RVP). Na základě Bílé knihy a RVP je každá škola povinna vytvořit svůj Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP), ve kterém jsou uvedeny cíle vzdělávání a záměry do budoucnosti.

1.4 Metody vzdělávání na základní škole

Vzdělávání může probíhat na mnoha místech, nejčastěji k němu dochází ve škole. Na základní škole dochází ke vzdělávání záměrným a cíleným působením na žáky. Tento proces nazýváme vyučováním.¹⁴ Ve vyučovací hodině, která z pravidla trvá 45 minut, spolupracuje žák a učitel. Míra spolupráce je dána jak povahovými rysy učitele, tak metodami, které učitel ve vyučování používá.

Učitel jako hlavní organizátor vyučování musí vědět, jak bude své žáky vyučovat, co k tomu bude používat a co je chce naučit. To, co je chce naučit, je stanoveno ve Školním vzdělávacím programu, to co bude používat, k tomu se dostaneme níže, a to, jak bude své žáky vyučovat, souvisí s metodami ve vyučování. Vyučovací metody můžeme rozdělit na tradiční (klasické) a inovativní. Nejprve si ukážeme výhody a nevýhody těchto vyučovacích metod dle Zormanové: Klasická výuková metoda umožňuje přehledný a systematický zápis poznámek, žákovi může být podáno větší množství informací včetně informací náročných. Klasické metody vyhovují i učitelům, protože příprava na klasickou vyučovací hodinu není náročná. Oproti tomu inovativní metody jsou využívány pro rozvoj myšlení a tvořivosti žáka.

¹⁴ VALIŠOVÁ, A. a H. KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. 2. vyd. Praha: Grada, 2011, s. 121. ISBN 978-802-4733-579.

Inovativní metody vyvolávají u žáků větší zájem o učení a ve vyučovacích hodinách se tak mohou žáci více prosadit. Na druhou stranu jsou inovativní metody náročné na přípravu a nelze je jako u klasických metod využívat pro výuku náročné látky.¹⁵

Na **klasické metody** je většina z nás zvyklá. Nejsou příliš náročné na přípravu a motivace žáka je prováděna pomocí klasifikace. Mezi klasické metody řadíme metody slovní. Principem je, aby učitel slovy vyjádřil probíranou látku. Učitel může využít například vyprávění, popis, výklad, aj. Při využití slovní metody může být využito také rozhovoru nebo dialogu učitele s žákem. Při této slovní metodě se žák aktivně zapojuje do vyučování. Dále mezi klasické metody zařazujeme názorně demonstrační metody. Tyto metody mají působit na smysly žáků. Žák by si tak měl lépe zapamatovat probíranou látku. Učitel může využít různé pomůcky, které poskytne ve vyučování žákovi. Mezi poslední metody, které bychom mohli zařadit do klasických metod, patří metoda dovednostně praktická. Při tomto způsobu výuky klade učitel důraz na aktivitu žáka ve vyučování. Žák by při této metodě měl sám vytvářet nějaký produkt (nebo činnost).¹⁶

Ve vyučování se začínají využívat také **inovativní metody**. Při využití těchto metod je nejdůležitější žák, který se svojí aktivitou učí.¹⁷ Přiblížíme si některé inovativní metody. U metod kritického myšlení musí být učitel tolerantní osobou, která je otevřená novým nápadům a novým myšlenkám.¹⁸ Žáci mají ve vyučování možnost se projevit a prezentovat ostatním své názory. Mezi tyto metody patří např. brainstorming, myšlenková mapa metoda I. N. S. E. R. T. a další. K inovativním metodám ve vyučování patří také křížovky, doplňovačky či různé obrázkové hry. Tato metoda se nazývá didaktická hra. Učitel může zmíněné hry využít k procvičení již probrané látky. Někdy je didaktická hra využívána i pro osvojení si nového učiva. Další zajímavou inovativní metodou je řešení problémů, tedy metoda heuristická. Jak vyplývá z názvu, žák by se měl naučit řešit problémy. Tato metoda je dobrou přípravou pro život žáka ve společnosti. Žák si osvojuje různé metody, jak řešit problém a zároveň zažívá situace, se kterými se může setkat v běžném životě.

¹⁵ ZORMANOVÁ, L. *Výukové metody v pedagogice: S praktickými ukázkami*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, s. 38 – 39. ISBN 978-802-4741-000.

¹⁶ Tamtéž, s. 40-53

¹⁷ Tamtéž, s. 55

¹⁸ Tamtéž, s. 114

1.5 Technické vybavení škol

Pro vzdělávání žáků je důležité vybavení školy. Technické vybavení by mělo být přístupno žákům i učitelům. Ne každá základní škola je po této stránce na potřebné úrovni. Vybavení základních škol souvisí s jejich financováním (dostávají peníze od Ministerstva školství a zřizovatele), proto mohou být základní školy v tomto směru na rozdílné úrovni. I to, jak je škola technicky vybavena, může ovlivnit vzdělávání žáka. K technickému vybavení školy patří různé pomůcky, které učitel může při vyučování využít.

Ve třídách by neměly chybět školní tabule, na něž lze promítat různé předlohy pomocí **zpětného projektoru**. Zpětný projektor je předchůdcem počítače a novějších technologií. Předlohy bývají předem připraveny (většinou jsou ve fólii) a umožňují učiteli pracovat s žáky, aniž by se k nim musel otáčet zády.¹⁹ Na zpětný projektor jsou tyto pomůcky pokládány a poté se promítají žákům. Předlohy lze díky přístroji zvětšovat. Na podobném principu je založen dataprojektor, který také promítá předlohy, s tím rozdílem, že jsou uloženy v počítači. Dataprojektor tedy nepromítá pouze obrázky a text, ale například i videa.

Mezi **auditivní pomůcky** řadíme gramofon, magnetofon, CD přehrávač, ale také rozhlas a rádio. Tyto pomůcky umožňují žákům poslouchat různé zvukové záznamy. Žák si však dokáže zapamatovat více, pokud jsou využity vizuální pomůcky. Jak uvádí Kalhous a Obst, člověk „*získává 80 % informací zrakem, 12 % informací sluchem, 5 % informací hmatem a 3 % ostatními smysly.*“²⁰ Proto je dobré propojit vizuální a auditivní informace. K tomu slouží prostředky umožňující promítání obrazu i zvuku. Nejvhodnějším zařízením je televizor (dále také DVD přehrávače či video přehrávače, ty však musí být napojeny k obrazovce – k televizoru či počítači). Výuková videa a naučné pořady v televizi umožňují žákům získat větší přehled o okolním světě a zároveň jim rozšiřují představivost.

S vynálezem počítače se ve školách začaly využívat interaktivnější výukové prostředky, tedy takové prostředky, kdy žák není pouhým pozorovatelem, ale je mu

¹⁹ RAMBOUSEK, V. a kol. *Technické výukové prostředky*. 1. vyd. Praha: SPN, 1989, s. 115.

²⁰ KALHOUS, Z. a O. OBST. *Školní didaktika*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 337. ISBN 978-80-7367-571-4.

umožněna zpětná vazba.²¹ Mezi **interaktivní výukové prostředky** lze zařadit výukové programy, které mají za účel poskytnout žákovi informace, jež si s pomocí programu procvičí. K interaktivitě i k projekci slouží také interaktivní tabule. Interaktivní tabule je velká dotyková obrazovka připojená k počítači a dataprojektoru, který promítá na tabuli obraz z počítače.²² Tabule umožňuje nejen promítání obrazu, ale také poslech různých zvuků, lze ji tedy využít v mnoha předmětech. Ovládat ji může učitel přes počítač nebo přímo dotykem (prstem, či speciálním ukazovátkem). Na tabuli lze většinou také kreslit za pomoci speciálních fixů.

²¹ RAMBOUSEK, V. a kol. *Technické výukové prostředky*. 1. vyd. Praha: SPN, 1989, s. 230.

²² ZÁLESKÝ, P. a O. ZUMROVÁ. *Příručka dobré praxe pro využití interaktivní tabule ve výuce na základní škole* [online]. 2010 [cit. 2015-1-30], s. 3. Dostupné z: <http://www.specialnihk.regisweb.cz/files/cla-cz-200-263.pdf>

2 MÉDIA

Slovo médium (či média) je v dnešní době známé. Toto slovo, které pochází z latiny, můžeme chápat různě. Médium například znamená určitou technologii, která přenáší a zprostředkovává informace. Mezi takovéto technologie lze zařadit například televizor, knihu, leták, DVD, rozhlas a jiné. Do této kategorie patří také internet, o kterém se více dozvíme ve třetí kapitole. Tyto technologie (např. CD s výukovým programem) jsou využívány i ve školách. Mimoto můžeme za média považovat nejen technologie, ale i lidi, kteří v médiích pracují. Může to být televizní štáb, jenž natáčí reportáž nebo třeba novinář, který pátrá po informacích.

2.1 Modely komunikace

Média slouží v procesu komunikace jako prostředek sdělování informací. K tomu, aby bylo médium využito, musíme mít nějakou informaci, kterou chceme sdělit někomu jinému. V minulosti vznikly dva modely, které se zabývaly procesem komunikace. Těmito modely jsou přenosový a kulturní model.

U **přenosového modelu** dochází k přenosu informace, která je na jedné straně vyslána a na druhé přijata.²³ Na počátku máme objekt (člověka), který na základě vlastních zkušeností sbírá informace o okolním světě. Tyto informace sbírá pozorováním, komunikací s lidmi, čtením atd. Informace, které získal, poté za pomoci média předává subjektu (dalšímu člověku nebo více lidem). Při přenosu informace je využito média (obrázek, dopis, rozhovor, atd.). Informace se k subjektu dostane buď náhodně, nebo cíleně. Jakmile se informace k subjektu dostane, je již na něm, jak informaci zpracuje. V průběhu tohoto modelu může dojít k problémům, které komunikaci přeruší či zkreslí informace. Tyto problémy nazýváme šumy. Prvním šumem je subjektivita objektu. Objekt má subjektivní názory a postoje, proto si může informaci vyložit po svém, může ji špatně pochopit a je zde riziko, že informaci vyšle špatně. Objekt může mít zájem na vyslání špatné informace a může ji tedy pozměnit úmyslně. Druhým šumem je problém při přenosu. Zde selhává přenašeč informace

²³ JIRÁK, J. a B. KÖPPOVÁ. *Média a společnost*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 46. ISBN 80-717-8697-7.

(pokud například objekt napíše dopis a odešle ho, může se tento dopis po cestě ztratit). Při předávání informace ústní formou může objekt mluvit moc rychle a subjekt mu nebude rozumět. Posledním šumem je subjektivita subjektu. Jak jsme se již dočetli výše, objekt má své subjektivní názory a stejně tak má své subjektivní názory i subjekt, který informace přijímá. Může si tedy informaci vyložit jinak, než měla znít. Komunikace mezi dvěma lidmi není jednoduchá, a pokud se jedná o komunikaci s více lidmi, je to o mnoho těžší. Často se k nám dostávají informace zkreslené či upravené. Málokdy dostaneme čistou strohou informaci bez jakéhokoliv ovlivnění.

Po celém světě si lidé sdělují informace. Když nebudeme na komunikaci nahlížet jako na samostatný proces, ale jako na mnoho procesů komunikace, budeme hovořit o **kulturálním modelu**. Přenos informací a komunikace mezi lidmi vede k vytváření určitého kulturního prostředí.²⁴ Do tohoto prostředí můžeme zařadit hodnoty, zvyky a tradice, které lidé zastávají. V kulturálním modelu se přenáší informace, které jsou již ostatním známé, komunikace se zde stává rituálem.²⁵ U tohoto modelu je podstatné vytvořit určitou společnou kulturu, která má mít dlouhodobý charakter (na rozdíl od přenosového, který má krátkodobý charakter). S tímto modelem úzce souvisí pojem ideologie, kterou bychom mohli chápat jako jiný název pro kulturální model.

2.2 Dělení médií

Jak bylo již naznačeno v úvodu, média můžeme chápat různým způsobem. Abychom pochopili pojem média, musíme si je rozdělit. Dělení médií může být různé. Média si rozdělíme v procesu komunikace (na primární a sekundární) a jako prostředky komunikace (stará a nová média).

V procesu komunikace můžeme média dělit na **primární a sekundární**.²⁶ Mezi primární média zařadíme jazyk, který používá každý z nás. Pomocí jazyka se lidé dorozumívají. Je to určitý kód, který využívá slova. Mezi sekundární média řadíme

²⁴ JIRÁK, J. a B. KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 47. ISBN 80-717-8697-7.

²⁵ Tamtéž, s. 50

²⁶ Tamtéž, s. 17

technologie, které přenášejí informace. Sekundární média se snaží uchovat informace v čase. Patří sem například dopisy, knihy, DVD, CD a další.

V procesu komunikace je potřeba šířit informace za pomoci prostředků, tedy médií. Média chápaná jako prostředek komunikace, můžeme dělit na stará a nová. Mezi **stará média** zařadíme např. noviny, časopisy, rozhlas a televizi. Stará média nám zprostředkovávají danou informaci, na kterou nemůžeme reagovat. Příkladem můžou být noviny, které ve vytištěné podobě dostáváme. Tyto noviny nemůžeme měnit, případné reakce na informace mohou být otištěny až se zpožděním.

Na **nová média** nahlížíme jako na interaktivní verzi starých médií. Jako příklad si můžeme uvést internetové podoby novin a časopisů, televizí či rádií. Jak uvádí Milan Fridrich, výkonný ředitel nových médií v České televizi, u těchto médií je důležitá zpětná vazba. Lidé pouze nepřijímají informace, ale mohou na tyto informace reagovat.²⁷ Kromě zpětné vazby je důležitá také aktualizace, články se dají pozměňovat a doplňovat, a to hlavně v internetových novinách. Lidé mají možnost vyhledávat informace v člancích a v archivech. S novými médii získali lidé rychlejší přístup k informacím. Vznik těchto komunikačních prostředků byl umožněn s vývojem nových technologií, jako je například právě internet. Abychom mohli nová média používat, musíme vlastnit přístroje, které nám umožní přístup k těmto komunikačním prostředkům. Nejrychleji se dostaneme k informacím prostřednictvím chytrého telefonu, který je v dnešní době poměrně rozšířený. Kromě volání a posílání SMS umožňuje uživateli připojení k internetu či bezdrátové síti Wi-Fi. Další přístroje, které nám umožňují přístup k novým médiím, jsou například chytrá televize nebo čtečka. Chytré televize nám umožňují pouštět si z archivu staré televizní pořady nebo i vyhledávat informace na internetu. Čtečka nám slouží jako náhražka knihy. Čtečka je speciální přístroj, podobný tabletu, ve kterém si můžeme přečíst knihu. Výhodou je malá hmotnost tohoto přístroje. Knihy se do čtečky stahují z internetu – jsou placené, ve výjimečných případech lze stáhnout knihu bezplatně. Jak vyplývá z textu, nová média úzce souvisejí s internetem a novými technologiemi. Vzhledem k tomu, že zejména starší lidé nemají s novými technologiemi tolik zkušeností, nemohou z těchto médií informace čerpat.

²⁷ FRIDRICH, M. *Nová média (asi) změní svět*. [online]. 2011 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://www.mediary.cz/nova-media-asi-zmeni-svet/>

2.3 Historie tisku

Vývoj tisku a ostatních starých médií je důležitý pro pochopení nových médií v 21. století. První zmínky o tisku můžeme nalézt již v antickém Římě. Mezi předchůdce tištěného tisku patřily letáky, které informovaly obyvatele o hospodářské a politické situaci. Tyto letáky se nazývaly Annales, jednalo se však pouze o předchůdce tištěných médií. Nejdůležitějším vynálezem pro vznik tištěného tisku bylo knihtiskařské zařízení z roku 1455, které vynalezl Johannes Gutenberg. Zařízení umožňovalo rychlejší a snadnější tisk. Za první tištěné periodikum považujeme Nové věci (Nieuwe Tidinghen). Toto periodikum vyšlo poprvé v roce 1605 v Antverpách a obsahovalo informace o místním trhu a obchodu. Kromě pravidelného tisku, který obsahoval důležité informace, začal vznikat bulvár – tedy tisk pro masu, který obsahuje zábavné informace, a často jsou tyto informace zkrácené. Jeden z prvních bulvárních tisků se objevuje v Anglii v roce 1832. Jednalo se o Penny magazine. Bulvár byl oblíbený, protože se dostal k širokým lidovým vrstvám a byl pro ně srozumitelný. V dalším vývoji se tisk zaměřoval na aktuální témata – války, revoluce, politika, hospodářství a další.²⁸

V českých zemích došlo k zásadnímu vývoji až po vynálezu knihtisku. První tištěnou knihou na našem území byla Kronika trojanská (údajně z roku 1468). Do roku 1495 je datována první zmínka o novinách na našem území – Noviny léta Božieho 1495 – tyto noviny obsahovaly 14 zpráv. První české noviny, které vycházely na našem území pravidelně a byly psané v českém jazyce, byly Pražské poštovní noviny (Noviny České). Tyto noviny pocházejí z roku 1719 a jejich vydavatelem byl Karel František Rosenmüller. Významná díla vznikla v dobách Národního obrození. Mezi nejvýznamnější autory této doby řadíme K. H. Máchu, K. Erbena, B. Němcovou, J. K. Tyla a K. H. Borovského.²⁹ I v českých zemích se objevuje bulvární tisk, který v roce 1926 vydával Jiří Stříbrný, mezi nejznámější tituly v té době patřil Polední list a Expres.³⁰ Stejně jako ve světě i na území českých zemí se tisk vyvíjel v souvislosti s historickým vývojem – věnoval se válkám, sociálním situacím, hospodářskému a politickému vývoji a dalším věcem. Po vzniku samostatné České republiky (1993)

²⁸ VERNER, P. *Historie mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2013, s. 9 – 14. ISBN 978-80-7452-027-3.

²⁹ Tamtéž, s. 69 - 75

³⁰ Tamtéž, s. 112

vzniklo během půl roku kolem 160 nových tiskových periodik a kolem 50 periodik zaniklo.³¹

2.4 Historie rozhlasu

Za počátek rozhlasového média můžeme považovat rok 1906, kdy byl v americké stanici Brant Rock šířen lidský hlas. Rok 1910 pak můžeme považovat za oficiální vznik rozhlasového vysílání. V tomto roce mohly americké domácnosti slyšet první rozhlasový projev z Metropolitní opery. Pravidelné rozhlasové vysílání se poprvé uskutečnilo v roce 1920 také v Americe. Stanice KDKA odvysílala výsledky amerických voleb a bylo k tomu poprvé použito bezdrátové rádio. Rozhlas byl využíván pro přenos zpráv i hudby. Brzy po vzniku rozhlasu (v roce 1922) můžeme pozorovat první náznaky komerce v rozhlasu, kdy byl vysílací čas prodán společnosti, která poté navýšila svůj zisk. V roce 1922 se také dostává rozhlas do Evropy, a to konkrétně do Anglie. Zde bylo uskutečněno první rozhlasové vysílání stanicí BBC (která funguje dodnes). Vysílání této stanice se v roce 1939 dostalo do českého rozhlasového vysílání.³²

V českých zemích došlo k úspěšnému rozhlasovému vysílání v roce 1919, a to z Petřínské věže. Toto vysílání obsahovalo hudbu i mluvené slovo. Druhý a delší pokus o rozhlasové vysílání proběhl v roce 1921 a jako oslava vzniku samostatného Československa byl odvysílán hodinový pořad. K pravidelnému rozhlasovému vysílání dochází na našem území až o dva roky později, v roce 1923. První pravidelné vysílání, nelegální, začalo ve Kbelích. O pravidelném legálním vysílání můžeme mluvit až se vznikem společnosti Radiojournal. Zprvu byla tato společnost v soukromém vlastnictví, ale po finančních problémech se společnost Radiojournal stala státním podnikem a funguje dodnes pod názvem Český rozhlas. V rozhlasovém vysílání se začalo objevovat zpravodajství, zpočátku se jednalo pouze o čtené zprávy, ale v roce 1925 začala do rozhlasu pronikat reportáž. Mezi první známé reportéry řadíme Josefa Laufera, který zprostředkovával reportáže z fotbalového prostředí, a jeho zásluhou se začal rozhlas

³¹ VERNER, P. *Historie mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2013, s. 135. ISBN 978-80-7452-027-3.

³² VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010, s. 112 – 113. ISBN 978-808-6723-884.

poslouchat masově. Po vzniku České republiky vysílaly kromě Českého rozhlasu komerční stanice Rádio Alfa a Frekvence 1. Mimo tyto rozhlasové stanice vznikaly i další, které fungují dodnes, například Rádio Impuls, Evropa 2, Country rádio a další.³³

2.5 Historie televize

První fungující televize byla vynalezena v roce 1883 mladým studentem z Prus, Pavlem Nipkowem. Nipkow vynalezl televizi mechanickou. Avšak vzhledově je televizi, kterou známe dnes, více podobná elektronická televize. Zmínky o elektronické televizi se objevují již v roce 1896, avšak první využití této televize můžeme zařadit až do roku 1925. Mechanická televize se postupně přestala vyrábět a dále se používala elektronická televize. V Evropě patří mezi první stanice, které vysílaly, anglická stanice TV BBC. Dlouhou dobu existovaly pouze stanice veřejnoprávní, ale po roce 1954 začaly vznikat i stanice komerční, mezi první můžeme zařadit CLT v Lucembursku nebo stanici ITV ve Velké Británii. Podle způsobu vysílání se rozlišovaly televize družicové, kabelové a digitální. Družicové televize jsou spojeny s rokem 1980 s programem Sky Channel, který vznikl v Británii. V dnešní době je družicové vysílání nejrozšířenější.³⁴

První zmínky o televizním vysílání na našem území pocházejí z dob Československa. V roce 1935 se televizní vysílání poprvé dostává k nám. Zasloužil se o to Jaroslav Šafránek, který dokázal sestavit mechanickou televizi a tu poté předvedl široké veřejnosti.³⁵ V roce 1948 byla televize představena na Mezinárodní výstavě rozhlasu. Vývoj televize u nás byl však stále pomalý, k rychlejšímu rozvoji došlo až po roce 1952, kdy bylo v domě Měšťanské besedy zřízeno televizní studio. V roce 1953 se uskutečnilo první veřejné televizní vysílání, o rok později bylo toto vysílání prohlášeno za pravidelné. První televizní stanicí u nás byla Československá televize. Vysílání v této době probíhalo živě, prostory však nebyly vyhovující. V této době televizní vysílání

³³ BEDNAŘÍK, P., J. JIRÁK a B. KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, s. 177 – 181. ISBN 978-802-4730-288.

³⁴ VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010, s. 121 – 123. ISBN 978-808-6723-884.

³⁵ BEDNAŘÍK, P., J. JIRÁK a B. KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, s. 182. ISBN 978-802-4730-288.

mohli sledovat pouze diváci v okolí vysílače Petřín. Zájem o televizi vzrostl až v roce 1955, kdy byl odvysílán hokejový zápas přímo z prostor stadionu. V tomto roce se také se vznikem nového televizního studia v Ostravě rozšířil okruh diváků i mimo Prahu.³⁶ V roce 1970 došlo k dalšímu pokroku, poprvé bylo odvysíláno barevné vysílání.³⁷ Komerční stanice se na našem území objevují až po vzniku samostatné České republiky. První komerční televize vznikla v roce 1994 a byla jí TV Nova, která funguje dodnes. Další známou komerční televizí je Prima. Tyto dvě televizní stanice dnes vysílají i různé kanály, které k nim patří.³⁸

³⁶ BEDNAŘÍK, P., J. JIRÁK a B. KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, s. 270 – 274. ISBN 978-802-4730-288.

³⁷ Tamtéž, s. 345

³⁸ Tamtéž, s. 377 – 381

3 INTERNET

Internet je celosvětová síť, která umožňuje lidem propojit počítače vzdálené i na tisíce kilometrů. Vynálezem internetu dostali lidé do rukou moc, která jim přináší užitek, ale i zkázu. Dnešní svět je pohlcen moderními technologiemi a člověk se již bez internetu neobejde. Stále se klade větší důraz na znalost práce s počítačem a internetem. Než však společnost ARPA mohla vynalézt internet, musel být vynalezen počítač, který by umožňoval neomezený přenos informací.

3.1 Historie počítače a internetu

Jak uvádí Naumann, základní myšlenka sestrojení počítače vznikla v Anglii na počátku 19. století. Charles Babbage, který byl finančně podporován britskou vládou, přišel s myšlenkou vyrobit analytický stroj, jeho projekt však nebyl dokončen. Projekt položil kvalitní základy výzkumu, na který mohli navázat další vědci. První funkční počítače se podařilo sestrojít až v roce 1941 německým inženýrem Konradem Zusem.³⁹ Podle Naumanna dochází k průlomům v roce 1965, když firma DEC vytvořila pro tu dobu levný a funkční osobní počítač. Do roku 1975 se těchto počítačů prodaly desetitisíce. Vlastnily je továrny, firmy, vysoké školy, laboratoře či jiné výzkumné instituce. Důležitým rokem pro každého z nás se stal rok 1981. V tomto roce dokončila firma IBM svůj nový model osobního počítače, který byl cenově přijatelný i pro běžné spotřebitele.⁴⁰

Počítač sloužil pro vojenské účely již za druhé světové války. Ale ke konfliktům mezi Západem a Východem docházelo i po válce. Nebyl to již boj se zbraněmi v ruce, ale tichý boj o politickou moc. Spojené státy americké (Západ) potřebovaly získat výhodu, díky které by upevnily hlavní mocenské postavení ve světě. Americká vláda se rozhodla proti Východu bojovat vědou a výzkumem, proto byla v roce 1957 založena společnost ARPA (Advanced Research Projects Agency). Společnost ARPA vznikla na základě dotací americké vlády. Zpočátku se ARPA zabývala převážně vojenskými

³⁹ NAUMANN, F. *Dějiny informatiky: od abaku k internetu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2009, s. 93 – 106. ISBN 978-802-0017-307.

⁴⁰ Tamtéž, s. 287 - 300

programy. V roce 1958 byla založena významnější společnost NASA. Společnost ARPA se nadále soustředila na vědecké výzkumy a spolupracovala s vědeckými institucemi a s univerzitami. ARPA se snažila vynalézt síť propojující počítače, která by dokázala uložit informace na dostatečně dlouhou dobu. K pokroku došlo, když začala společnost spolupracovat s expertem z firmy RAND Corporation - s Paulem Baranem. Baran se snažil vyvinout program pro vojenské účely. V roce 1965 byl proveden experiment, který úspěšně spojil dva počítače na větší vzdálenost. První oficiální úspěšné spojení proběhlo v roce 1969, kdy se podařilo spojit počítač na univerzitě v Kalifornii s počítačem ve výzkumném institutu ve Stanfordu. Počet počítačů propojených sítí ARPANet se zvyšoval. Zpočátku sloužila síť pouze významným univerzitám a institucím, které se věnovaly vojenskému výzkumu. Od roku 1972 se země z celého světa snažily vybudovat svoji síť. Díky tomu mohla vzniknout mezinárodní síť – internet.⁴¹

3.2 Služby internetu

Internet se postupem času dostával do každé domácnosti - do České republiky se dostal v roce 1993, tedy rok poté, co byla Timem Bernsem Lee dokončena a zpřístupněna internetová služba **World Wide Web** (WWW). Tato služba umožňuje ukládat na internet textové dokumenty a různá další média (např. obrázky, videa, fotky, zvukové záznamy). Dnes je tato služba velmi využívána a ani její vytvoření není těžké. Jsou dva způsoby jak vytvořit vlastní webové stránky. Prvním způsobem je využít placené služby, tedy najít si firmu, která vám vytvoří webovou stránku za peníze. Mezi firmy vytvářející webové stránky patří například Web4U s. r. o., TOPWEBY s. r. o. nebo Lubomír Kocman. Firem je mnoho a ceny se u každé firmy liší. Druhým způsobem tvorby webových stránek je vytvoření blogu, toto má však jisté nevýhody. Za název webové stránky se připojuje název blogu, kde je takzvaný weblog vytvářen.

⁴¹ NAUMANN, F. *Dějiny informatiky: od abaku k internetu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2009, s. 345 – 354. ISBN 978-802-0017-307.

Nejznámější služby poskytující tento způsob jsou www.bloguje.cz, www.blogger.com, www.pise.cz a blog.lide.cz.⁴²

Internet je využíván pro komunikaci. První služba, která umožňovala a dodnes umožňuje rychlou komunikaci přes internet, je **e-mail** - elektronická pošta. Electronic mailing sloužil zprvu jako úschovna informací, až později se dostal do dnešní podoby, kdy se díky elektronické poště mohou rozesílat různá sdělení ve formě textu.⁴³ Elektronickou poštou můžeme kromě textu také zasílat různé přílohy – dokumenty, obrázky, videa, zvuky. Využití e-mailu je jednodušší než posílání dopisu, je to rychlejší způsob. Avšak i e-mail musí mít nějaké náležitosti. Pokud posíláme e-mail, musíme znát adresu příjemce, ta se skládá ze tří částí. První část obsahuje jméno majitele e-mailového účtu, za jménem následuje zavináč (@) a v poslední části je adresa webové stránky, která e-mail poskytuje. Příkladem webových stránek jsou www.seznam.cz, www.centrum.cz nebo www.google.com. Při posílání e-mailu bychom kromě adresy měli vyplnit i předmět (za jakým účelem e-mail zasíláme), oslovení a rozloučení. Datum se do e-mailu nemusí uvádět, protože je přehledně zobrazeno v příchozí poště.

Jako další službu si můžeme uvést online **poslech hudby** a online **sledování videa**. Obojí může sloužit k zábavě, ale také ke vzdělávání. Pro poslech hudby může být využita například stránka www.mp3s.nadruhou.net, zde je také možnost stažení videoklipu či písničky do našeho zařízení (mobil, notebook, atd.). Dále jsou na internetu zpřístupněna rádia, mezi nejoblíbenější stránky, kde nalezneme přehled mnoha rádií, patří www.poslouchej.net.⁴⁴ Oblíbenou internetovou stránkou, umožňující sledování videí online, je www.youtube.com. Uživatelé mohou na tuto stránku vkládat vlastní videa nebo sledovat videa ostatních. Na internetu je také možnost sledovat televizní vysílání. Pro sledování lze využít televizních archivů nebo můžeme televizní vysílání sledovat živě.⁴⁵ Televizních archivů využívají převážně komerční stanice, zdarma jsou videa zpřístupněna například na stránce www.iprima.cz (televizní stanice Prima). Živé vysílání lze sledovat na stránce www.ceskatelevize.cz/ct24/zive-vysilani (televizní stanice Česká televize).

⁴² BITTO, O. *333 tipů a triků pro maximální využití Internetu*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007, s. 192. ISBN 978-80-251-1586-2.

⁴³ NAUMANN, F. *Dějiny informatiky: od abaku k internetu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2009, s. 359 – 360. ISBN 978-802-0017-307.

⁴⁴ BITTO, O. *333 tipů a triků pro maximální využití Internetu*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007, s. 107. ISBN 978-80-251-1586-2.

⁴⁵ Tamtéž, s. 120

Jednou z hojně využívaných služeb je **internetové vyhledávání**. Velmi jednoduchý způsob, jak si něco dohledat na internetu. Jak uvádí Bitto, na internetu lze hledat více způsoby. Existují stránky, které jsou systematicky řazeny jako katalog. V tomto katalogu se nacházejí různé kategorie a v každé z nich jsou odkazy na webové stránky. Ještě jednodušší je však vyhledávání fulltextové. To znamená, že do internetového vyhledavače stačí zadat hledané slovo či více slov a daný internetový vyhledavač nám ukáže webové stránky odpovídající hledanému slovu. Nejoblíbenějším vyhledavačem je www.google.cz. Mezi další funkce Googlu patří vyhledávání obrázků, hledání v mapách a e-mailová schránka.⁴⁶

3.3 Výhody připojení k internetu

Internet má mnoho výhod, my si ukážeme pouze některé. Nejdříve se však zaměříme na to, jaké máme možnosti **připojení** k internetu. Nejběžnějším a prvním způsobem je připojení pomocí kabelu. Kabelové připojení je rychlé a za poměrně nízkou cenu, protože mezi firmami je velká konkurence.⁴⁷ Čím dál tím více se ale rozšiřuje bezdrátové připojení, Wi-Fi. Toto připojení dává uživateli větší volnost. K Wi-Fi se může připojit více počítačů, více uživatelů i cena zůstává poměrně nízká. Připojení Wi-Fi je dnes využíváno na mnoha místech, v kavárnách, restauracích, domácnostech, na úřadech a jinde. Lidé tedy mají přístup k informacím téměř všude. Nevýhodou může být nižší rychlost, čím více uživatelů je připojeno k Wi-Fi, tím nižší je rychlost internetového připojení. Toto platí i o vzdálenosti, čím dál jsme od routeru (bezdrátový směrovač Wi-Fi), tím slabší je signál. K internetu se také můžeme připojit pomocí mobilního internetu, který poskytují mobilní operátoři.

Největší výhodou internetu je **rychlost a snadný přístup** k informacím. Všechny uvedené služby v podkapitole 3.2 a nejen ty, nám umožňují snadný a rychlý přístup k informacím. Je jednoduché na internet informace dát a informace z internetu čerpat. Výhodou těchto služeb také je, že je většina z nich bezplatná. Pokud chceme

⁴⁶ BITTO, O. *333 tipů a triků pro maximální využití Internetu*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007, s. 79. ISBN 978-80-251-1586-2.

⁴⁷ Tamtéž, s. 138

něco uložit na internet, existují stránky, které nám to zdarma umožní. Můžeme se tak podělit o fotografie, obrázky, soubory, knihy, text a různé další věci. A pokud chceme z internetu něco získat a stáhnout si to, je to většinou také zdarma. Za některé služby, které internet nabízí, se však musí platit. Pokud chceme nakupovat přes internet zboží, využijeme webové stránky, které tuto službu poskytují (e-shopy). Výhodou takového nákupu je především cena, mnohdy se dají koupit věci levněji, než v obchodě klasickém.

Internet umožňuje například zasílání životopisů e-mailem, vyhledávání informací do školy nebo do práce, hraní online her a mnoho dalšího. Hodně věcí internet usnadnil, ale nesmíme také zapomínat na rizika, která s sebou toto nové médium přináší.

3.4 Rizika internetu

Dospělý člověk si na internetu dokáže nějak poradit, ale děti, které ještě nemají zkušenosti, jsou ohroženy více než dospělí. Rizikem jsou sociální sítě, nejznámější z nich je Facebook. „Z čísla, které již víme o Facebooku, je zřejmé, že Češi masově přešli právě na Facebook a české sociální sítě postupně slábnou.“⁴⁸ Mnoho lidí, a hlavně dětí, nevědomky zadává na sociální sítě informace, které mohou být snadno zneužity, ať už se jedná o osobní údaje či fotografie. Musíme být vždy obezřetní, jaké informace a komu sdělujeme. Mezi vážná rizika patří **kybergrooming**. Pachatel se snaží od oběti získat fotografie nebo videa, na kterých jsou vidět intimní partie, nebo se je dokonce snaží vylákat na schůzku, kde poté dochází k napadení oběti.⁴⁹ Pachatel si může oběť vyhlédnout právě na nějaké sociální síti, kde mladí lidé často sdělují příliš mnoho informací. Tyto informace nemusí vést pouze k fyzickému ubližování obětem. Z fotografií na sociálních sítích a ze sdělení, kde se právě člověk nachází, získává zloděj informace o cennostech v domě a vhodné době loupeže.

Obsahem na internetu ohrožujeme sami sebe. V reálném světě za sebe zodpovídáme, víme, jaké **informace** chceme okolí sdělit a jaké ne. Na internetu se

⁴⁸ ECKERTOVÁ, L. a D. DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na Internetu: rádce zodpovědného rodiče*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013, s. 26 – 27. ISBN 978-802-5138-045.

⁴⁹ Tamtéž, s. 40

člověk cítí více v anonymitě a dovolí si říci o sobě více informací, tím však sám sebe ohrožuje.⁵⁰ Znázorněno je to na videu, které nalezneme na webové adrese: http://www.prihlaseni-facebook-com.cz/video-pribeh-sdileni-fotek-facebook_47.

V tomto videu si mladá dívka přidá na Facebooku do přátel neznámého chlapce. Ten se s ní chce sejít, ale ona nechce. Informace a komentáře, které dívka na svém profilu má jsou veřejně přístupné. V jednom komentáři se dívka zmíní, kde bude odpoledne, podle toho jí neznámý chlapec najde. Tento chlapec je dotěrný a snaží se dívku násilím donutit zůstat s ním. Dívka nakonec uteče. Na konci videa si dívka uvědomí, že by na Facebooku neměla mít tolik informací.

Doposud jsme zmiňovali rizika spojená s dospělými lidmi. V dnešní době si však může webové stránky založit téměř každý. To znamená, že na internet může kdokoliv publikovat jakékoliv informace, ať už jsou pravdivé či ne. Dospělí lidé mají již nějaké zkušenosti a dokáží si ověřit, zdali jsou uvedené informace pravdivé nebo kdo je autorem informací. Avšak děti se na internetu ještě tak dobře neorientují a například při vypracování referátu převezmou z internetu celý text, aniž by si ověřily jeho pravdivost. Často je využívána stránka www.wikipedia.org. Na této webové stránce lze nalézt mnoho informací, které se hodí právě dětem ke studiu, avšak na tuto stránku může publikovat kdokoliv. Děti by se tedy měly naučit **ověřovat zdroje**, aby nevěřily všemu, co je na internetu, ale měly by se také naučit tyto zdroje citovat. Pokud děti převezmou z internetu, co není jejich dílem, měly by uvést, odkud tuto informaci vzaly.⁵¹

Na internetu nalezneme stránky, které se zabývají riziky internetu a tomu, jak se těmto rizikům vyvarovat. Jednou z těchto stránek je například www.bezpecne-online.cz. Zde můžeme nalézt rady dětem, rodičům i učitelům o tom, jak si na internetu zachovat své soukromí.

⁵⁰ ECKERTO VÁ, L. a D. DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na Internetu: rádce zodpovědného rodiče*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013, s. 95. ISBN 978-802-5138-045.

⁵¹ Tamtéž, s. 166

4 UPLATNĚNÍ INTERNETU PRO VZDĚLÁVÁNÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Jak již bylo zmíněno v minulých kapitolách, internet je důležitý pro celé lidstvo. Po nahlédnutí do historie můžeme vidět, že nejdříve se internet dostal na vysoké školy. Internet se rozšířil i na střední školy a základní školy, kde dnes nachází široké uplatnění.

4.1 Zdroj informací učitele

Učitelé i žáci na základní škole čerpají důležité informace z učebnic. Jak uvádí Vališová a Kasíková, učebnice má několik funkcí a je považována za základní scénář pro vyučování.⁵² Doposud jsme si vždy představovali učebnici jako tištěný materiál. Ve 21. století se však tištěné učebnice nahrazují elektronickými. Nakladatelství Fraus uvedlo na trh novinku pro učitele - tzv. **Flexibooks** a umožnilo svým klientům zakoupit si nejen tištěné verze učebnic, ale také tyto Flexibooks (elektronické verze učebnic). Odkaz na ně lze nalézt na stránkách www.fraus.cz. Zde nám nakladatelství nabízí dvě možnosti. Můžeme využít třicetidenní zapůjčení učebnic zdarma nebo můžeme podobně jako v internetovém obchodě knihy nakupovat. Cena tištěné i elektronické učebnice je stejná. Elektronické učebnice mají oproti jejich tištěným verzím výhody. Elektronické verze lze zvětšovat či zmenšovat podle potřeby. Dále je elektronická učebnice obohacena o další funkce jako je audio, video či flash animace - tyto funkce jsou pro děti zábavnější a efektivnější při výuce. Kromě toho se dá i v elektronické učebnici použít zvýrazňovač, abychom dětem ukázali důležitou část z učebnice. Vhodná by byla kombinace elektronické verze učebnice pro učitele a tištěná verze učebnice pro žáky. Pokud má učitel k dispozici interaktivní tabuli, může tak všem žákům najednou zobrazit požadované učivo v učebnici. Flexibook však není určena pouze pro učitele, ale i pro žáky.

Kromě učebnice mohou učitelé využít **digitální učební materiály** (tzv. DUM). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytuje školám fondy, ze kterých lze na základě úspěšné žádosti čerpat peníze. Peníze na digitální učební materiály mohou

⁵² VALIŠOVÁ, A. a H. KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. 2. vyd. Praha: Grada, 2011, s. 148. ISBN 978-802-4733-579.

školy získat i z fondů Evropské unie, přesněji z projektu Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK). V roce 2010 byl zpřístupněn první digitální učební materiál. DUMy byly tvořeny na základních a středních školách. Každá škola, které byly poskytnuty finance na tento projekt, musela vytvořit určité materiály pro výuku. V rámci jedné šablony vytvořit buď dvě sady učebních materiálů (jedna sada pro jeden vzdělávací okruh), v každé této sadě muselo být minimálně 36 výukových materiálů, nebo tři sady, z nichž každá obsahovala minimálně 20 učebních materiálů. Počet šablon byl závislý na velikosti školy a počtu žáků.⁵³ Na základních i středních školách se muselo po vytvoření jednotlivých DUMů ověřit, zdali jsou použitelné pro výuku. Po vytvoření DUM učitel prezentoval materiál ve výuce a zaznamenal si zkušenosti z hodiny – různé připomínky či pochvaly k materiálu. Všechny DUMy byly vytvořeny v souladu se ŠVP příslušné školy. Digitální učební materiály mají různou podobu: pracovní listy, prezentace, testy, videa, zvukové ukázky, animace, flash animace, simulace, křížovky, hry, hodnocení. Materiály jsou zpracovány digitálně (na počítači) a jsou přístupné na stránkách www.dum.rvp.cz. Na tuto stránku nahrávají jednotliví učitelé své vypracované DUMy a ostatní učitelé tak mají možnost si tyto materiály stáhnout a pracovat s nimi ve výuce.

4.2 Pomocník učitele

Na internetu nalezneme mnoho webových stránek, které poskytují učitelům rady, inspiraci a materiály pro výuku, ale také stránky, kde lze spravovat například složky žáků a třídní knihy. Několik let je pro české školy k dispozici web **www.iskola.cz**. Tento web založila firma Computer Media s. r. o., která vydává pro základní a střední školy knihy o informačních technologiích. Projekt Iskola je zaměřen na správu škol přes internet. Ředitel školy, který se rozhodne využívat webový server Iskola si musí nejprve zakoupit licenci. Tato licence je poskytována na jeden rok a její cena se odvíjí od počtu žáků, které se ředitel rozhodne registrovat do systému Iskola. Projekt internetové školy poskytuje několik modulů: žákovská kniha, třídní kniha, školní matrika, přehled o rozvrhu a suplování, komunikace v rámci školy a mimo ní.

⁵³ ŘÍDÍCÍ ORGÁN OP VK. *Příručka pro základní školy: – Žadatele a příjemce 1.4 Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*. 1. vyd. 2010, s. 4.

Všechny tyto moduly jsou po zakoupení licence přístupny. Největší výhodou je přístup odkudkoliv, nemusíte mít instalovaný žádný program, stačí se připojit pomocí webového serveru. Pokud znáte své přihlašovací jméno a heslo, můžete se jako učitel podívat z domova například na žákovské knihy svých žáků. Pro učitele je to výhodné, protože mají všechny informace na jednom místě.

Starší než www.iskola.cz je www.spomocnik.rvp.cz (dále jen **Spomocnik**). Spomocnik vznikl v roce 1997 jako samostatný webový portál založený Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy. Později navázal spolupráci a zároveň se stal součástí Metodického portálu na www.rvp.cz. Spomocnik se zaměřuje na využití technologií a internetu ve výuce. Největší jeho část tvoří Odkazník. Zpočátku tvořil Odkazník seznam zajímavých webových stránek, které měly učitelům ušetřit čas. Stačilo, když učitel uměl hledat na této stránce.⁵⁴ V současné době zde učitelé upozorňují nejen na zajímavé internetové stránky, ale i na dokumenty, videa a další zajímavosti. Do Odkazníku je možné se přihlásit, ale i bez přihlášení může učitel podle různých hesel najít, co potřebuje. I když Odkazník je převážně v češtině, pro vyhledávání je nutná znalost angličtiny. Dalšími funkcemi Spomocnika jsou Metodická pomoc a Přehled článků. V těchto kategoriích by měl být rozdíl, ale pokud se podíváme na stránky Spomocnika, zjistíme, že se tyto dvě kategorie příliš neliší. V obou kategoriích jsou publikovány články, které dávají rady ostatním učitelům - jedná se o metodickou pomoc. Kromě toho najdeme na stránkách Spomocníka materiály použitelné pro výuku.

Další stránky, které se zaměřují na pomoc učitelům, jsou například: www.activucitel.cz (zde naleznou učitelé přípravy do školy), www.datakabinet.cz (stránky obsahující různé materiály, pexesa, karty, aj.), www.i-creative.cz (zde učitelé naleznou různé nápady pro výtvarnou výchovu).

4.3 Pomocník studenta

Na internetu lze nalézt mnoho informací, a proto s ním žáci rádi pracují. Na základní škole by měli učitelé naučit žáky hledat na internetu informace v rozumné

⁵⁴ BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání: studijní materiál pro učitele snažící se uplatnit moderní technologie ve výuce*. Kladno: Aisis, 2003, s. 38. ISBN 80-239-0106-0.

míře. Pokud učitel chce, aby žáci pracovali s internetem, musí sám vědět, kde žák požadované informace získá a zdali jsou tyto informace správné.⁵⁵ Učitelé by měli své žáky naučit schopnosti rozpoznat **správné informace**. Žák si může ověřit informace z internetu například v tištěných materiálech. Známa je webová stránka www.wikipedia.org, na tuto stránku však může vkládat články kdokoliv nebo může kdokoliv již vyhotovené články upravit. Proto správnost těchto informací může být někdy sporná. Příkladem je soutěž určená žákům základních škol. Žáci měli vyhledat informaci o surikatách. Jeden z nich však na Wikipedii údaje pozměnil a ti žáci, kteří používali uvedený zdroj, měli špatnou informaci.⁵⁶ Je tedy důležité, aby si žáci informaci vždy znovu ověřili. U stránky www.slovník-cizích-slov.abz.cz víme, kdo tuto stránku provozuje a vytváří. Můžeme tedy zjistit, zda je to důvěryhodný zdroj. Stránku vytvářejí Knihy ABZ, a.s., které provozují další webové stránky a elektronické knihkupectví. Na uvedené stránce nalezneme vysvětlení různých cizích slov. Tuto stránku by tedy mohli učitelé doporučit.

Pomocníkem studenta není internet samotný, ale jsou to také stránky, které vytvářejí **spolužáci**. Na internetu lze zakládat různé skupiny. Velmi dobře k tomu slouží různé sociální sítě, opět si uvedeme nejznámější Facebook, dříve se ve velké míře využívala stránka www.lide.cz. Internetových skupin je mnoho, my se zde zaměříme pouze na ty, které si vytvářejí samotní žáci za účelem vzdělání a v nichž si mezi sebou pomáhají. Například na Facebooku je umožněno nahrávat fotografie, různé dokumenty a videa. Pokud je zde založena uzavřená skupina, odpovídá za ni většinou jeden člověk, který kontroluje, kdo má do skupiny přístup. Žáci v této skupině si mohou mezi sebou pomáhat, radit se o úkolech, sdílet si materiál (pro žáky na střední škole to může být využito ke sdílení maturitních otázek). Internetové skupiny nevznikají z iniciativy školy, ale z iniciativy žáků. Tím je také ovlivněn účel této internetové skupiny. I když může být skupina založena za vzdělávacím účelem, stává se, že se zde probírají i jiné, mimoškolní věci.

⁵⁵ BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání: studijní materiál pro učitele snažící se uplatnit moderní technologie ve výuce*. Kladno: Aisis, 2003, s. 40. ISBN 80-239-0106-0.

⁵⁶ ECKERTOVÁ, L. a D. DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na Internetu: rádce zodpovědného rodiče*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013, s. 167. ISBN 978-802-5138-045.

4.4 Komunikační nástroj

Nejčastěji je pro komunikaci na internetu využíváno **elektronické pošty** (e-mailu) nebo chatu. Při elektronické komunikaci škol se svými žáky, s jejich rodiči nebo samotnými učiteli je využíváno e-mailu. Některé instituce mají vlastní síť či program, který automaticky vytvoří svým zaměstnancům pracovní e-mail. Jedná se jak o firmy, tak i o různé školy (hlavně vysoké školy). Již jsme zmiňovali webovou stránku www.iskola.cz, která poskytuje učitelům kromě správy známek a docházky také vlastní e-mail. Pokud tedy nechce učitel komunikovat například s rodiči za pomoci osobního e-mailu a jeho škola vlastní licenci pro webovou stránku www.iskola.cz, může využít e-mail určený k pracovní komunikaci. Pokud se učitel naučí s e-mailovou schránkou pracovat, může mu to usnadnit práci (například z jedné e-mailové schránky lze poslat jeden e-mail celé skupině). Školy, které nevlastní vlastní síť či program, používají mail, který lze založit na webových stránkách uvedených v podkapitole 3.2. Ve firmách se většinou tvoří přihlašovací jméno ze jména a příjmení uživatele. Na webových serverech typu www.seznam.cz je přihlašovací jméno tvořeno libovolně. Při e-mailové komunikaci učitele a žáka by každý pedagog měl vysvětlit pravidla této komunikace. Mezi ně patří podle Brdičky například shrnutí obsahu, spisovnost, formálnost, stručnost, kontrola e-mailu a pravidelná kontrola pošty.⁵⁷

Využití e-mailu pro oficiální komunikaci mezi školou a okolím není povinné. Škola je však povinna mít **webové stránky**, které jsou přístupny veřejnosti. Tam rodiče a další veřejnost nalezne informace o škole. Každá škola má své stránky koncipované jinak. Stránka by měla obsahovat kontakty – ať už jen základní kontakt (adresu školy) nebo i kontakty na jednotlivé učitele. Webové stránky také často obsahují informace o akcích, které škola pro žáky a jejich rodiče pořádá (plesy, soutěže, besídky, aj.). Objevují se zde také fotografie z těchto akcí, fotografie školních prostor nebo také fotografie dětí. Pokud chce škola na webové stránky tyto fotografie umístit, musí mít souhlas rodičů. Na webových stránkách se můžou dále objevovat informace o škole (historie, současný stav), jídelníček, odkazy na stránky pro jednotlivé třídy a další články. Kromě oficiálního webu školy může mít škola i weby neoficiální, které například založí učitel pouze pro svou třídu. Webové stránky jsou placené, pokud

⁵⁷ BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání: studijní materiál pro učitele snažící se uplatnit moderní technologie ve výuce*. Kladno: Aisis, 2003, s. 36. ISBN 80-239-0106-0.

nechce učitel investovat, může si bezplatně založit tzv. blog. Využít k tomu lze www.estranky.cz, www.blog.cz, www.webnode.cz a jiné stránky. Opět záleží na učiteli, co na stránkách zveřejní.

4.5 Studium prostřednictvím internetu

Studiem prostřednictvím internetu rozumíme tzv. **e-learning**. Využívají ho žáci i učitelé, ale nejen oni. E-learning je vzdělávání na dálku. Mnoho vysokých škol nabízí zájemcům o studium distanční vzdělávání, které probíhá prostřednictvím internetu. Využívat je samozřejmě mohou také učitelé, kteří si chtějí doplnit či rozšířit své vzdělání.

Pro žáky základních škol existuje mnoho webových stránek, kde získají nejen informace o probíraném učivu, ale mohou si zde nově získané **informace procvičit**. Menší děti mají oblíbenou stránku www.alik.cz.⁵⁸ Mohou ji využívat žáci první třídy základní školy. V sekci Hravé učení se může žák například naučit písmenka abecedy. Webové stránka je určena dětem, které umí číst (mohou si přečíst vtipy), ale i dětem, které číst ještě neumí. Pro děti, které neumí číst, jsou některé věci zpřístupněny auditivně (to znamená sluchem).

Starším dětem (druhá až čtvrtá třída) je například určená stránka www.skolakov.eu. Tato stránka je zaměřena na procvičování např. matematiky, českého jazyka, prvouky a vlastivědy. Procvičování je zde vytvořeno zábavnou formou. Například v matematice pro třetí třídu si mohou žáci procvičit sčítání a odčítání a za správnou odpověď jim beruška maluje obrázek.

Pro starší žáky, kteří se již učí anglický jazyk, je přehledně zpracovaná webová stránka www.helpforenglish.cz. Stránka je tvořena profesionály, konkrétně firmou Vitware s. r. o., která také provozuje webovou stránku www.mojecestina.cz. Na stránkách Helpforenglish je tedy kvalitní výukový materiál. Stránka je rozdělena do několika kategorií. Nalezneme zde např. vysvětlení gramatických jevů i zpracované maturitní otázky. K procvičení anglického jazyka jsou zde k dispozici různé testy.

⁵⁸ ECKERTOVÁ, L. a D. DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na Internetu: rádce zodpovědného rodiče*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013, s. 27. ISBN 978-802-5138-045.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUMNÉ CÍLE A HYPOTÉZY

Cílem praktické části bakalářské práce bylo zjistit současné využívání internetu pro vzdělávání na základních školách. Dále bylo zkoumáno, do jaké míry je internet využíván žáky a v jakém rozsahu jej využívají učitelé, jak se žáci na internetu vzdělávají a jak učitelé využívají internet ve vyučování. Zároveň bylo zjišťováno, jak je internet využíván pro komunikaci školy se svými žáky a s rodiči žáků. Cílem bylo také poukázat na rozdíly a shody mezi dvěma vybranými základními školami. Za účelem splnění výzkumného cíle byly formulovány výzkumné otázky a bylo stanoveno šest hypotéz.

Ve vyučovacích hodinách organizuje hodinu učitel. On rozhoduje o využití internetu ve vyučovací hodině. Doma se žáci mohou sami rozhodnout, jak využijí internet. **Využívají žáci doma internet k přípravě do školy?** Předpokládejme, že doma se žáci základních škol chtějí věnovat spíše aktivitám spojeným s odpočinkem, proto byla stanovena tato hypotéza:

- **Hypotéza č. 1:** Více než 50 % žáků základních škol nevyužívá doma internet k přípravě do školy.

Možnost naučit se pracovat s internetem, by měli mít žáci ve škole. Je rozdíl mezi žáky na prvním stupni a žáky na druhém stupni, kteří mají výuku informatiky několik let. V hodinách informatiky by se žáci měli naučit pracovat s počítačem a internetem. Ale i v rámci dalších předmětů mohou učitelé využít počítačové učebny a vést žáky k práci s internetem. Vzniká **otázka, k čemu žáci ve vyučovací hodině nejčastěji využívají internet.** Předpokladem je, že v rámci vzdělávacího procesu žáci především vyhledávají příslušné informace. Z tohoto důvodu byla stanovena tato hypotéza:

- **Hypotéza č. 2:** Ve vyučovacích hodinách je internet nejčastěji využíván k vyhledávání informací.

Prozatím jsme se zaměřili na důležitost práce žáka s internetem. Důležité však také je, aby žáci nepovažovali internet za jediný a nejspolehlivější zdroj. Než vznikl internet, využívali lidé tištěná média, ve kterých byl uveden autor a v nichž bylo jasné, odkud informace pocházejí. **Považují i dnes žáci tištěná média za nejspolehlivější zdroj informací?** Předpokladem pro naši další hypotézu je, že žáci dají přednost internetu před tištěnými médii, protože tato cesta je pro ně jednodušší.

- **Hypotéza č. 3:** Žáci základních škol považují za nejspolehlivější zdroj informací internet.

Jak již bylo zmíněno, učitel je organizátor výuky, on rozhoduje o činnostech během vyučovací hodiny. **Zadávají učitelé základních škol svým žákům ve vyučovacích hodinách takové úkoly, při nichž je využíván internet?** Ať už se jedná o časté či výjimečné zadávání úkolů, chceme zjistit, zda učitelé v průběhu roku zadávají alespoň nějaké úkoly spojené s internetem. Aby mohli všichni žáci pracovat na internetu, potřebují počítač, notebook či jiné technologie. Je to také jiný typ výuky a hůře se uhlídá, co žáci na internetu dělají. Z těchto důvodů byla stanovena následující hypotéza:

- **Hypotéza č. 4:** Více než 50% učitelů základních škol nezadává svým žákům ve vyučovacích hodinách úkoly, při nichž je využíván internet.

Učitelé nemusí žákům pouze zadávat úkoly, ale mohou jim také probírané učivo v různých podobách ukázat na internetu. **Využívají učitelé základních škol internet při vyučovacích hodinách často či velmi často?** Je jednodušší žákům něco předvést na internetu než se všemi na internetu pracovat. Předpokládáme, že jsou školy vybaveny k tomu, aby učitelé mohli internet využívat. Proto byla stanovena tato hypotéza:

- **Hypotéza č. 5:** Více než 50 % učitelů základních škol využívá internet při vyučovacích hodinách často či velmi často.

Pro informování rodičů často slouží webové stránky školy, které musí každá škola mít. Co však není povinné, jsou webové stránky pro jednotlivé třídy. **Vytvářejí učitelé základních škol vlastní webové stránky pro svou třídu (pokud škola nemá stránky tříd na webu školy)?** Pokud by měli učitelé stránku pro svou třídu, mohli by

tak žáci i jejich rodiče najít více informací, které by byly určeny přímo pro ně, nikoli pro celou základní školu. Jak již bylo uvedeno, vytváření webových stránek pro třídy není povinné, tudíž by je musel učitel vytvářet z vlastní vůle a musel by do vytvoření stránek investovat svůj čas. Na základě toho byla stanovena hypotéza:

- **Hypotéza č. 6:** Více než 50 % učitelů základních škol nevytváří webové stránky pro svou třídu.

6 VÝZKUMNÝ VZOREK

Pro zjištění výzkumných cílů bylo realizováno dotazníkové šetření a provedeny rozhovory s vedením vybraných základních škol. Dotazníkové šetření proběhlo na šesti základních školách, které byly vybrány záměrně. Jsou to tři základní školy z Jihočeského kraje a tři základní školy z kraje Vysočina. V Jihočeském kraji i v kraji Vysočina byly vybrány tři základní školy podle těchto kritérií:

- a) jedna základní škola z malé obce s počtem obyvatel do 2000;
- b) jedna základní škola z většího města, kde se v daném městě nachází více základních škol;
- c) jedna základní škola z krajského města.

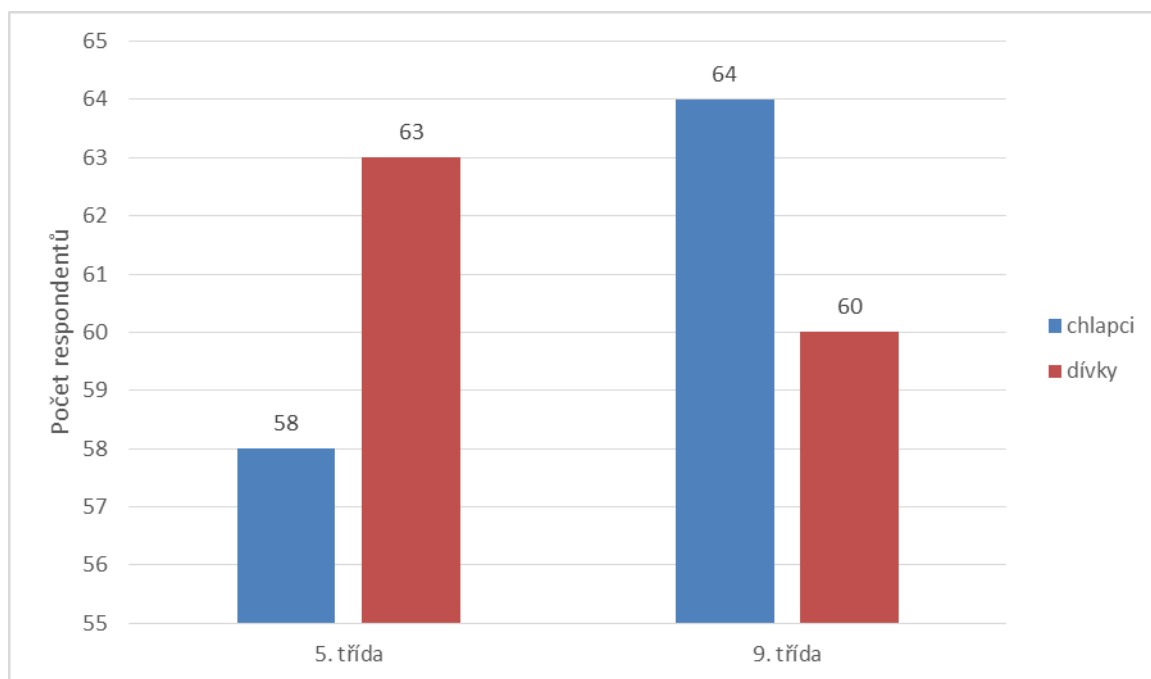
Tabulka 1: Základní školy vybrané pro dotazníková šetření

	Jihočeský kraj	Vysočina
a) obec	Studená (ZŠ Studená)	Horní Cerekev (ZŠ Horní Cerekev)
b) město	Jindřichův Hradec (IV. ZŠ Jindřichův Hradec)	Telč (ZŠ Telč, Hradecká)
c) krajské město	České Budějovice (ZŠ Dukelská 11)	Jihlava (ZŠ Jihlava, Nad Plovárnou)

Zdroj⁵⁹

⁵⁹ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

Graf 1: Rozdělení respondentů podle pohlaví – žáci

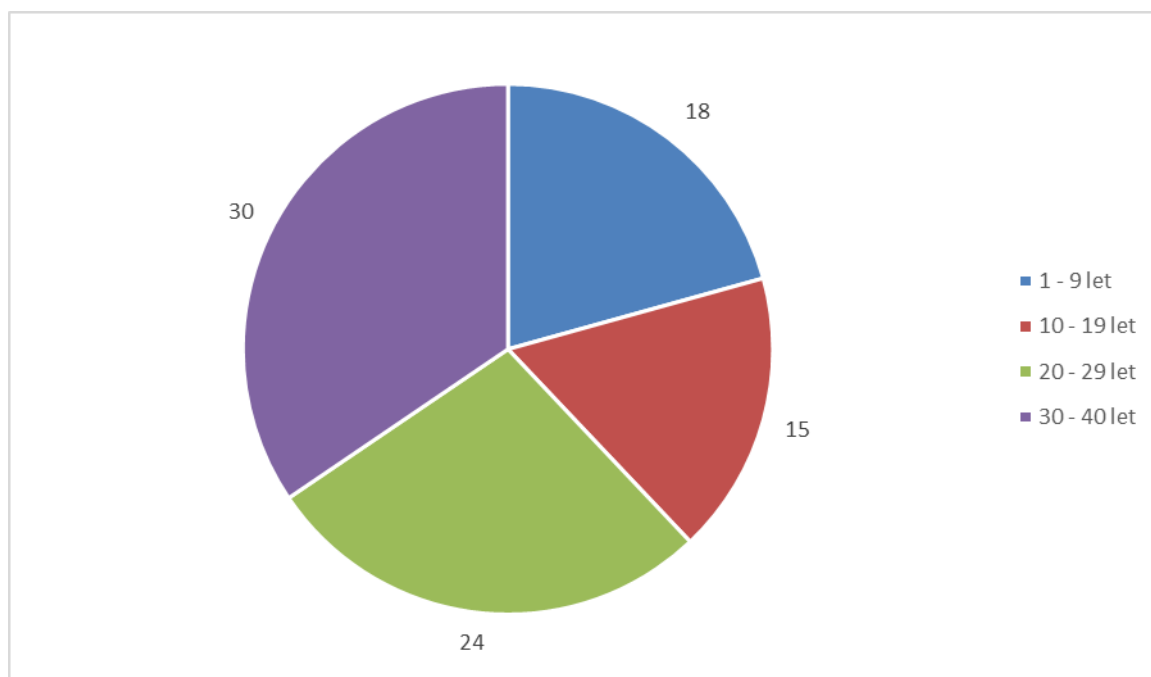

Zdroj⁶⁰

V každé škole byly vyplněny dva druhy dotazníků. První dotazník byl určen žákům základní školy. Dotazník vypracovalo celkem 245 respondentů. Z tohoto celkového počtu bylo 121 žáků z pátých tříd a 124 žáků z devátých tříd. Tyto třídy byly vybrány záměrně. Žáci 5. třídy reprezentují první stupeň základní školy a žáci 9. třídy reprezentují druhý stupeň základní školy. Dotazníky vyplnilo 123 dívek a 122 chlapců. Přesnější rozložení respondentů vidíme v Grafu 1.

⁶⁰ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

Graf 2: Rozdělení respondentů podle délky pedagogické praxe učitelů

Zdroj⁶¹

Druhý dotazník byl určen pro učitele základních škol. Dotazník vypracovalo celkem 87 respondentů, z toho 72 žen a 15 mužů. 45 respondentů vyučuje převážně na prvním stupni základní školy a 42 respondentů vyučuje převážně na druhém stupni základní školy. Rozdělení respondentů podle let pedagogické praxe je zobrazeno v Grafu 2.

Rozhovory byly provedeny s řediteli dvou vybraných základních škol. Základní školy byly vybrány záměrně. Jednak podle velikosti obce, ve které se nacházejí, jednak podle polohy obce. Z tohoto hlediska byla vybrána jedna základní škola z Jihočeského kraje a jedna základní škola z kraje Vysočina. Na základě těchto kritérií byl proveden rozhovor s ředitelem Základní školy Studená, Mgr. Liborem Hrbkem, který je ve vedoucí funkci již dvacet pět let. Dále byl uskutečněn rozhovor s ředitelem Základní školy Horní Cerekev, Ing. Václavem Čechem, který vykonává funkci ředitele dvacet let, z toho tři roky na této základní škole

⁶¹ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

7 VÝZKUMNÁ METODIKA

První část výzkumu pro bakalářskou práci byla realizována formou kvantitativního výzkumu. Bylo využito dvou dotazníkových šetření. Prázdné dotazníky byly rozeslány v listopadu 2014 do základních škol, v průběhu prosince 2014 byly vyplněné dotazníky získány zpět. První dotazník byl určen pro žáky základní školy (viz Příloha A). Dotazník obsahoval deset otázek různého typu. V dotazníku byla jedna uzavřená otázka, osm polouzavřených otázek a jedna otevřená otázka. Pokyny k vyplnění dotazníků získali žáci od svých učitelů. Úvodní část obsahovala kontrolní informace (název školy, třída, pohlaví). První část dotazníku obsahovala otázky spojené s využíváním internetu doma, druhá část obsahovala otázky spojené s využíváním internetu ve škole a poslední část obsahovala otázky o informačních zdrojích.

Druhý typ dotazníku byl určen pro učitele základních škol (viz Příloha B). Tyto dotazníky obsahují různé typy otázek, jednu otázku uzavřenou a jedenáct polouzavřených otázek. V úvodní části jsou kontrolní informace (název školy, věk, pohlaví, pedagogická praxe, stupeň základní školy, kde učitel vyučuje). První část dotazníku obsahuje otázky o technickém vybavení školy a o jejich využití. Ve druhé části jsou otázky týkající se využívání internetu pro vzdělávání na základní škole. A poslední část je zaměřena na komunikaci pomocí internetu.

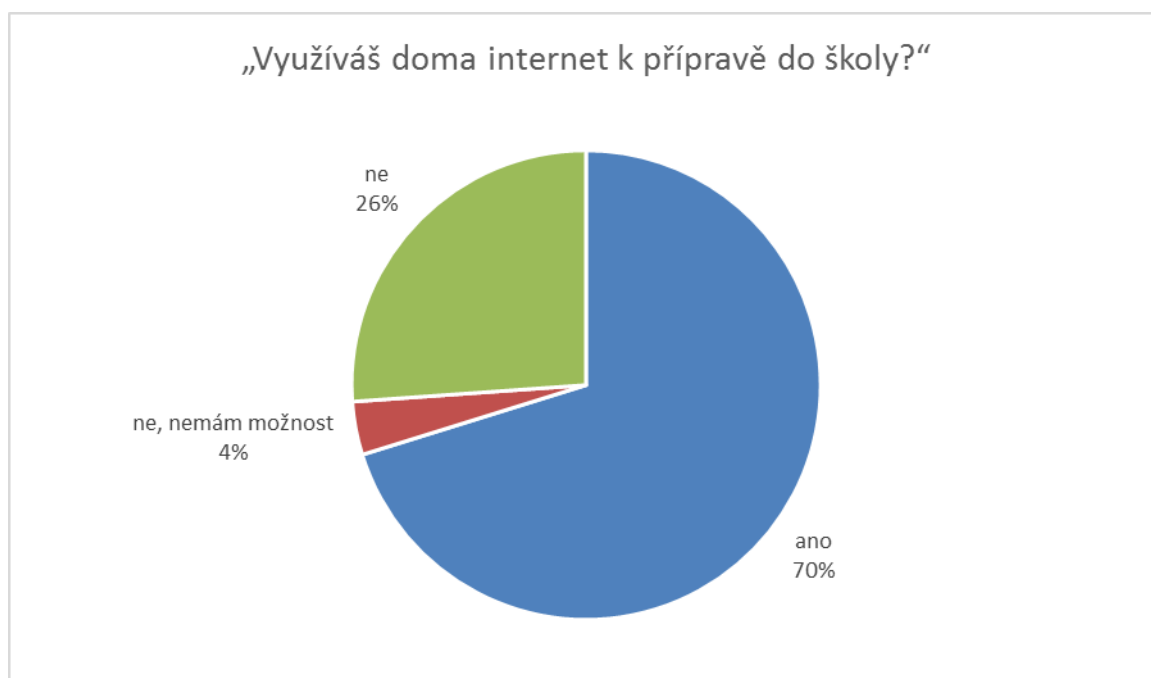
Druhá část výzkumu pro bakalářskou práci byla realizována formou kvalitativního výzkumu. Po vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření byly provedeny dva polostrukturované rozhovory. Rozhovor s Mgr. Liborem Hrbkem proběhl 21. ledna 2015 a rozhovor s Ing. Václavem Čechem 22. ledna 2015. Před rozhovorem byly připraveny okruhy témat a některé otázky, část otázek vznikla v průběhu rozhovoru. V prvním okruhu bylo zjišťováno, jak je internet na základní škole využíván a jaké k tomu má škola prostředky. V druhé okruhu byly ředitelům poskytnuty některé informace o výsledcích dotazníků, zde byla zkoumána jejich reakce na tyto výsledky. Třetí okruh obsahoval otázky týkající se aktivity učitelů, a to konkrétně tvorby webových stránek školy. A na závěr rozhovoru bylo zjišťováno, jak se v posledních letech podařilo zlepšit technické vybavení školy.

8 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

8.1 Dotazníky určené pro žáky

K vyhodnocení bylo využito všech 245 dotazníků. Z otázky č. 1 (Kde využíváš internet nejvíce?) bylo zjištěno, že z celkového počtu respondentů jich 236 (96 %) využívá internet nejvíce doma, 7 jich (3 %) využívá internet nejvíce ve škole a 2 respondenti (1 %) využívají internet jinde (u obou odpovědí bylo dopsáno u babičky).

Graf 3: Využití internetu žáky pro vzdělávání

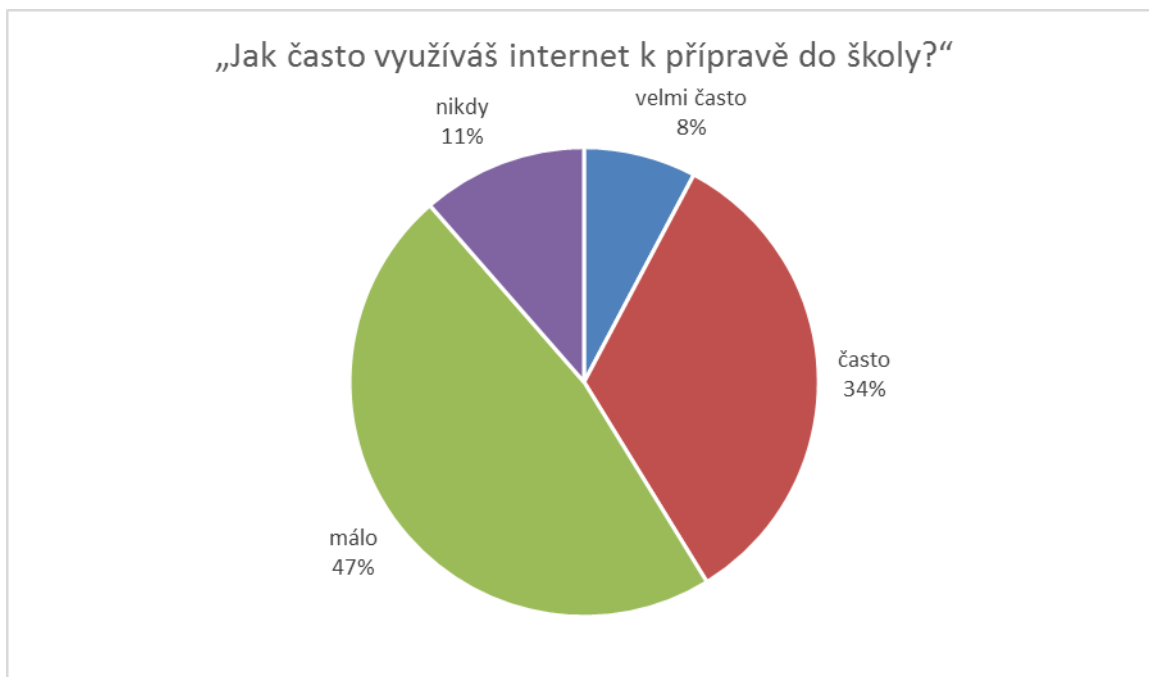

Zdroj⁶²

Z otázky č. 2 (Využíváš doma internet k přípravě do školy?) bylo zjištěno, že doma využívá internet k přípravě do školy 172 žáků (70 %), 9 žáků (4 %) uvedlo, že nemá možnost internet doma využívat a zbývajících 64 žáků (26 %) internet k přípravě do školy nevyužívá. Znázornění vidíme v Grafu 3.

⁶² Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

Graf 4: Míra využití internetu žáky pro vzdělávání

Zdroj⁶³

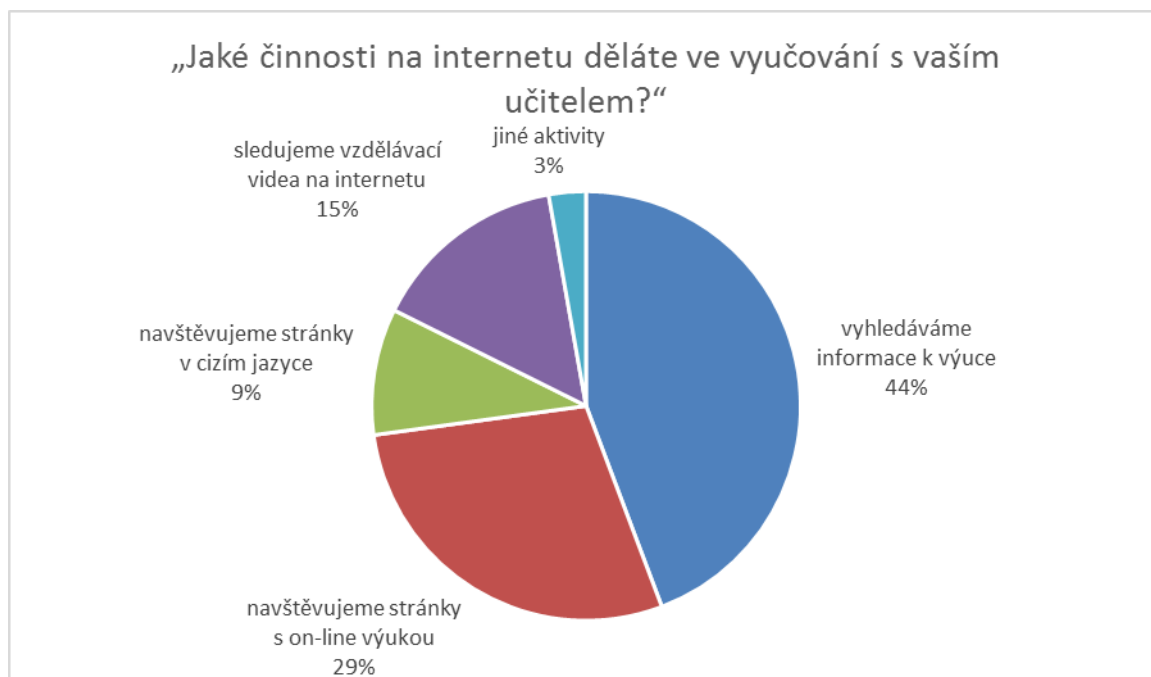
Graf 4 nám znázorňuje odpovědi na otázku č. 3 (Jak často využíváš internet k přípravě do školy?). Z odpovědí vyplynulo, že pouze malé množství žáků, přesněji 19 (8 %), využívá internet k přípravě do školy velmi často (každý týden). O něco více je žáků, kteří využívají internet často (každý měsíc), těchto žáků je 82 (34 %). Nejvíce žáků – 116 (47 %) však používá internet málo, to znamená pouze několikrát do roka. Malé množství žáků nevyužívá internet nikdy, přesněji 28 žáků (11 %). Zajímavé je také pozorovat rozdíly mezi 5. a 9. třídou, graf s rozdíly nalezneme v Příloze C (Graf C1: Rozdílnost míry využití internetu pro vzdělání v 5. a 9. třídě).

V otázce č. 4 (Co děláš doma na internetu nejčastěji?) mohli žáci volit více odpovědí. Celkový počet zaznamenaných odpovědí je 436, z toho žáci nejvíce volili možnost hraní her na internetu (128 odpovědí; 29,3 %), navštěvování sociálních sítí (116 odpovědí; 26,7 %) a poslech hudby (111 odpovědí; 25,5 %). U ostatních možností byl zaznamenan menší počet odpovědí – vyhledávání informací do školy (57 odpovědí; 13,1 %), jiné aktivity, např. Skype, e-mail, filmy a seriály online (23 odpovědí; 5,2 %). A v jednom případě (0,2 %) žák internet doma nevyužívá. K této otázce byl vytvořen

⁶³ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

graf, který nalezneme v Příloze C (Graf C2: Aktivity žáků doma na internetu). Na uvedeném grafu jsou rozdíly mezi 5. třídou a 9. třídou.

Graf 5: Činnosti žáků na internetu v průběhu vyučování

Zdroj⁶⁴

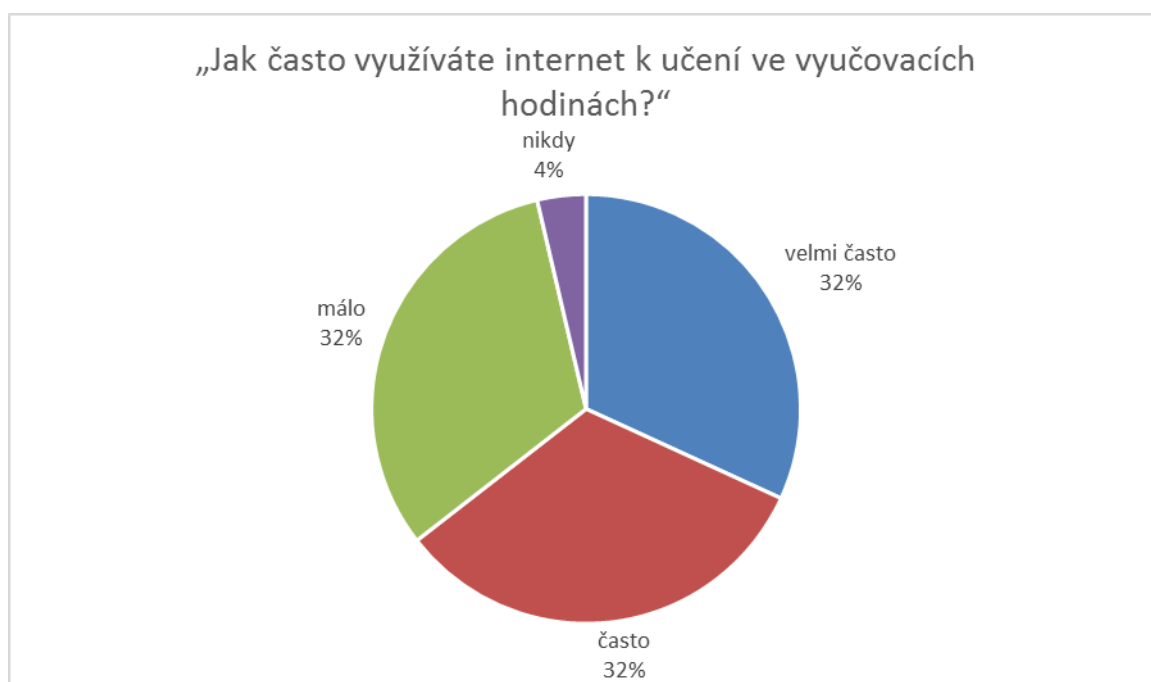
Internet je v průběhu vyučovacích hodin žáky převážně využíván v 236 případech (96,3 %). Pouze 9 žáků (3,6 %) uvedlo, že internet v hodinách nevyužívá (otázka č. 5 – Využíváte v průběhu některých vyučovacích hodin internet?). V návaznosti na tuto otázku byla položena otázka č. 6 (Jaké činnosti na internetu děláte ve vyučování s vaším učitelem?), ke které se vztahuje Graf 5. Žáci zde mohli volit více možností. Z celkového počtu 357 odpovědí byla nejvíce volena možnost vyhledávání informací k výuce, a to počtem 158 odpovědí (44 %). Značná část žáků volila možnost navštěvování webových stránek s on-line výukou, a to počtem 102 odpovědí (29%). Pouze 10 odpovědí (3 %) bylo pro jiné aktivity - výroba prezentací, hry, vyhledávání škol a vyhledávání obrázků.

V jediné otevřené otázce dotazníku (otázka č. 7 – V kterých předmětech takto internet využíváte?) měli žáci napsat, v jakém předmětu je internet využíván. Zde

⁶⁴ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

budeme posuzovat zvláště 5. třídu a zvláště 9. třídu, protože skladba předmětů se liší. Přehlednou tabulku najdeme v Příloze C (Tabulka C1: Využití internetu v předmětech vyučovaných na základních školách). Celkový počet respondentů z 5. tříd je 121, bylo zaznamenáno 295 odpovědí. Nejvíce je internet využíván v Informatice (97 odpovědí). V dalších předmětech je internet využíván méně. Celkový počet respondentů z 9. tříd je 124, zde bylo zaznamenáno 183 odpovědí. Nejvíce odpovědí bylo zaznamenáno u předmětu Informatika (56 odpovědí) a výuky cizích jazyků (58 odpovědí), u ostatních předmětů bylo zaznamenáno malé množství odpovědí. Z výsledků dotazníkového šetření také vyplynulo, že na základní škole ve Studené je internet v 5. třídě využíván více než v ostatních školách. Žáci z pátých tříd uváděli více předmětů s větším množstvím odpovědí než v jiných školách.

Graf 6: Míra využití internetu ve vyučovacích hodinách

Zdroj⁶⁵

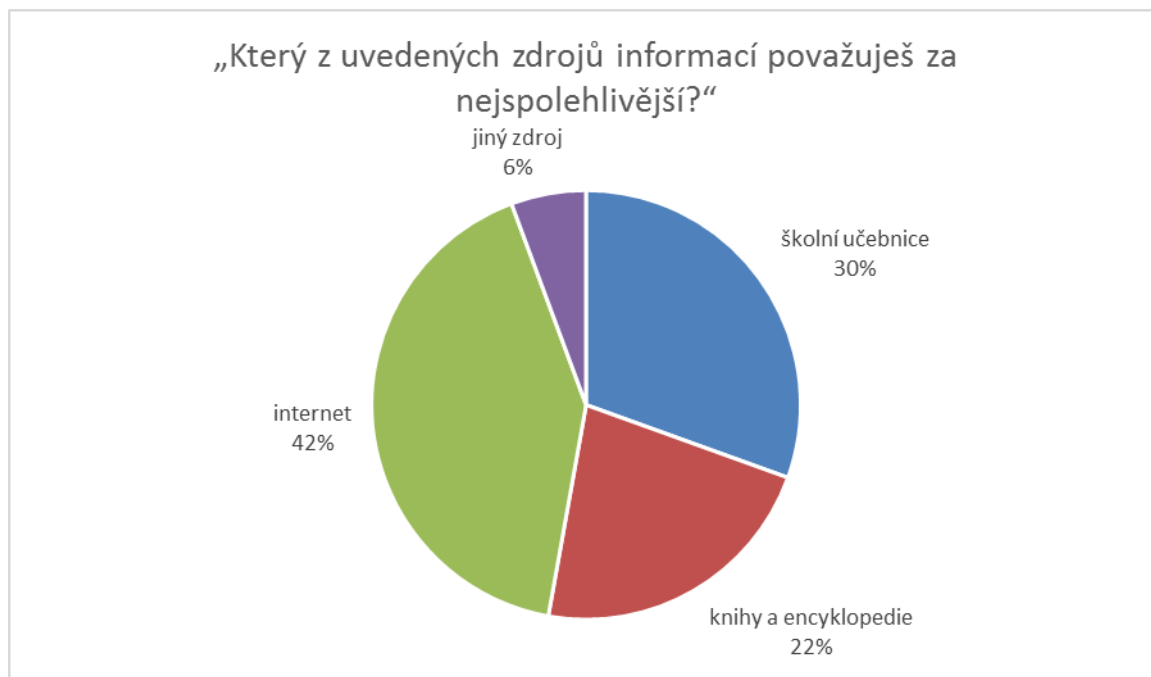
Podle zaznamenaných odpovědí z otázky č. 8 (Jak často využíváte internet k učení ve vyučovacích hodinách?) je na základních školách internet ve vyučování využíván poměrně hodně. Odpovědi byly vyrovnané, jak také můžeme vidět v Grafu 6. Velmi často (tj. každý týden) využívá internet ve vyučování 78 žáků (31,8 %). Často

⁶⁵ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

(tj. několikrát měsíčně) využívá internet ve vyučování 80 žáků (32,7 %). Málo (tj. několikrát do roka) využívá internet ve vyučování 78 žáků (31,8 %). A odpověď nikdy zvolilo pouze 9 žáků (3,7 %).

V předposlední otázce (otázka č. 9 – Jaké zdroje při vyhledávání informací do školy využíváš nejčastěji?) uváděli žáci více možností. Celkový počet odpovědí u této otázky je 318. Nejčastěji byl uveden internet (163 odpovědí, tj. 51,2 %). Ve velké míře byly také uvedeny školní učebnice (105 odpovědí, tj. 33 %). Málo jsou pro vyhledávání informací využívány knihy a encyklopedie (38 odpovědí, tj. 12 %). A nejméně jsou využívány jiné zdroje (12 odpovědí, tj. 3,8 %). V odpovědi jiný zdroj byla uváděna odpověď: rodiče.

Graf 7: Nejspolehlivější zdroj informací

Zdroj⁶⁶

Z uvedených zdrojů informací poté žáci volili zdroj, který považují za nejspolehlivější (otázka č. 10 – Který z uvedených informací považuješ za nejspolehlivější?). Z 318 odpovědí byl nejčastěji vybrán internet (132 odpovědí,

⁶⁶ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

tj. 42 %), jak je zobrazeno v Grafu 7. Dále jsou v 97 případech (30 %) pro žáky spolehlivé školní učebnice. 71 odpovědí (22 %) bylo zaznamenáno u odpovědi knihy a encyklopedie. Nejméně, s počtem 18 odpovědí (6 %), byl zvolen jiný zdroj (nejčastěji byli uváděni rodiče).

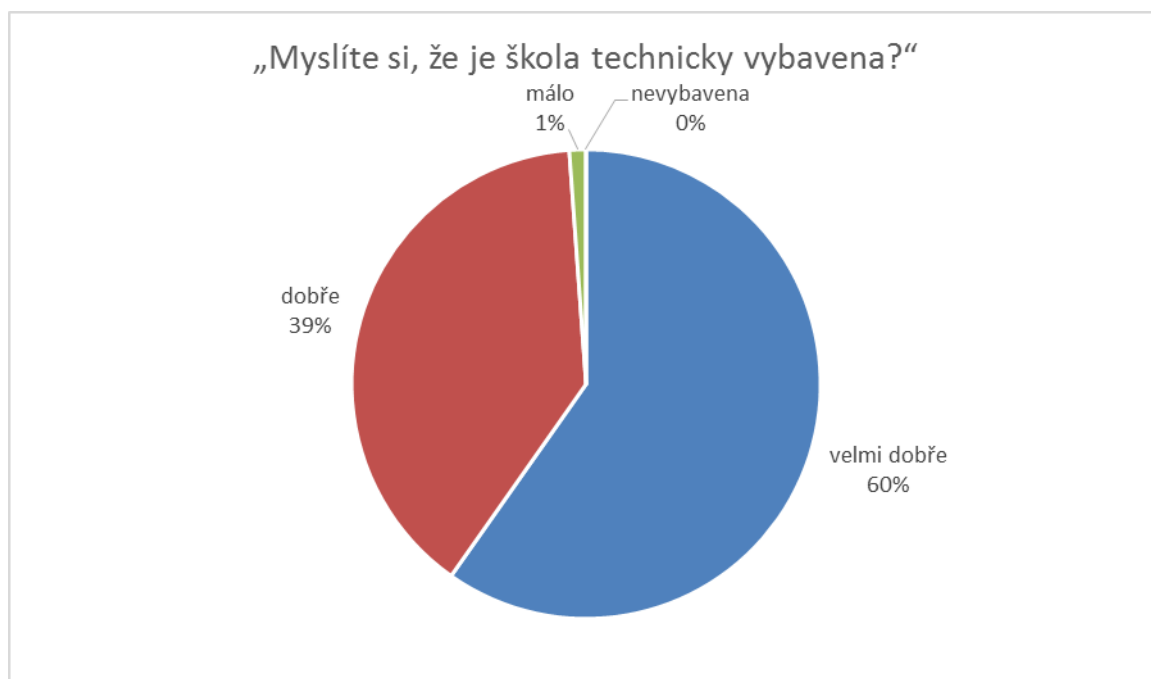
8.2 Dotazníky určené pro učitele

K vyhodnocení bylo využito všech 87 dotazníků. Z dotazníkového šetření bylo z otázky č. 1 (Máte ve škole tyto pomůcky pro výuku?) zjištěno, že v základních školách jsou učitelům ve většině případů k dispozici tyto školní pomůcky (u každé pomůcky bylo více než 92 % kladných odpovědí, tzn., že kladně odpovídalo vždy min. 80 učitelů z celkového počtu 87 respondentů):

- školní tabule,
- interaktivní tabule,
- dataprojektor,
- TV, DVD, video,
- zvukové záznamy,
- výukové programy,
- internet,
- PC, notebooky či tablety.

Pouze u zpětného projektoru bylo zaznamenáno větší množství negativních odpovědí. V tomto případě uvedlo 32 učitelů (36,8 %), že zpětný projektor k dispozici nemají. Otázka č. 2 (Jak často vy sám/sama využíváte tyto pomůcky pro výuku?) je přehledně zpracována v Příloze D (Tabulka D1: Míra využití pomůcek pro výuku).

Graf 8: Technické vybavení základních škol

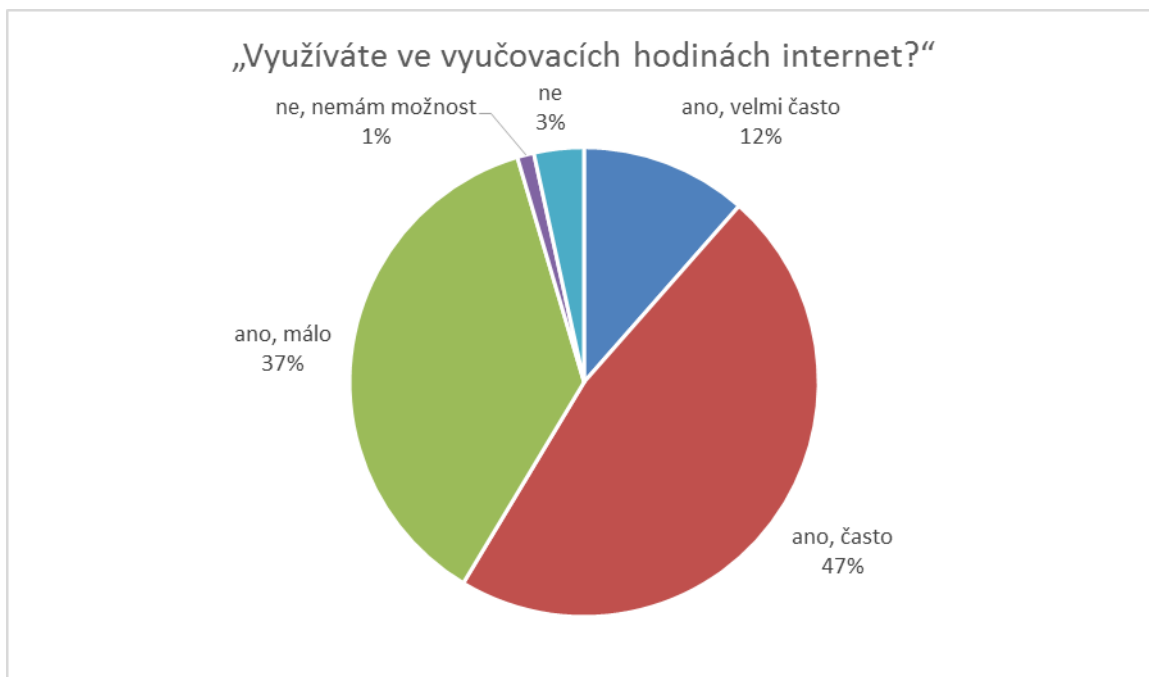

Zdroj⁶⁷

V otázce č. 3 bylo zjišťováno, co si myslí učitelé o technickém vybavení školy (znázorněno v Grafu 8). 52 učitelů (60 %) považuje vybavení za velmi dobré (ve škole mají všech 9 pomůcek z první otázky). 34 učitelů (39 %) si myslí, že jejich základní škola je dobře technicky vybavena (mají 6 až 8 uvedených výukových pomůcek). Pouze 1 učitel (1 %) považuje svou základní školu za málo vybavenou (3 až 4 pomůcky). Na většině zkoumaných základních škol volila většina respondentů odpověď velmi dobře (všech 9 pomůcek). Pouze na základní škole v Českých Budějovicích odpovědělo 9 respondentů (z celkového počtu 16 respondentů), že mají 6 až 8 pomůcek (tedy dobré technické vybavení).

⁶⁷ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

Graf 9: Míra využití internetu ve vyučovacích hodinách

Zdroj⁶⁸

Z otázky č. 4 (Využíváte ve vyučovacích hodinách internet?) bylo zjištěno, že v 10 případech (12 %) je internet využíván velmi často. Často využívá internet 41 učitelů (47 %). Málo využívá internet 37 % učitelů. Přehlednější znázornění vidíme v grafu 9.

V otázce č. 5 volili učitelé vše, co v souvislosti s internetem při výuce využívají. Zaznamenáno bylo 298 odpovědí. Přehledně jsou odpovědi zobrazeny v Příloze D (Graf D1: Využití internetu ve vyučovacích hodinách). Ve shodném počtu 74 odpovědí (25 %) jsou nejvíce využívány digitální učební materiály a internetové vyhledávače. Dále je využívána stránka Youtube – 55 odpovědí (19 %). Ve větším zastoupení jsou také využívány webové stránky s výukovými programy – 49 odpovědí (16 %). V menší míře je využíváno webových stránek pro děti (např. Alík, Besip - 22 odpovědí, 7 %), e-učebnic (13 odpovědí, 4 %) a jiných aktivit (11 odpovědí, 4 %). U odpovědi jiné aktivity bylo uvedeno: mapy, sledování televize (ČT 1), webové stránky pro výběr volby povolání.

V odpovědi na otázku č. 6 (Zadáváte žákům úkoly, při kterých musí doma využít internet?) uvedlo 11 učitelů (12,6 %), že tyto úkoly zadává často. Více než polovina

⁶⁸ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

učitelů, přesněji 46 učitelů (52,9 %), zadává tyto úkoly výjimečně. A jen malé množství učitelů (30 učitelů, 34,5 %) tyto úkoly nezadává. V důvodech, proč učitelé úkoly spojené s internetem žákům nezadávají, se nejčastěji vyskytovaly tyto odpovědi: Žáci nemají doma přístup na internet. Žáci nemají doma počítač. Žáci nemají vědomosti k využívání internetu (zde se jedná hlavně o děti z první třídy, které se teprve učí číst).

Graf 10: Míra zadávání úkolů ve škole

Zdroj⁶⁹

V souvislosti se zadáváním úkolů na doma odpovídali učitelé v otázce č. 7, zda svým žákům zadávají úkoly spojené s využitím internetu přímo ve škole. Učitelé odpovídali podobně jako v předchozím případě, odpovědi vidíme v Grafu 10.

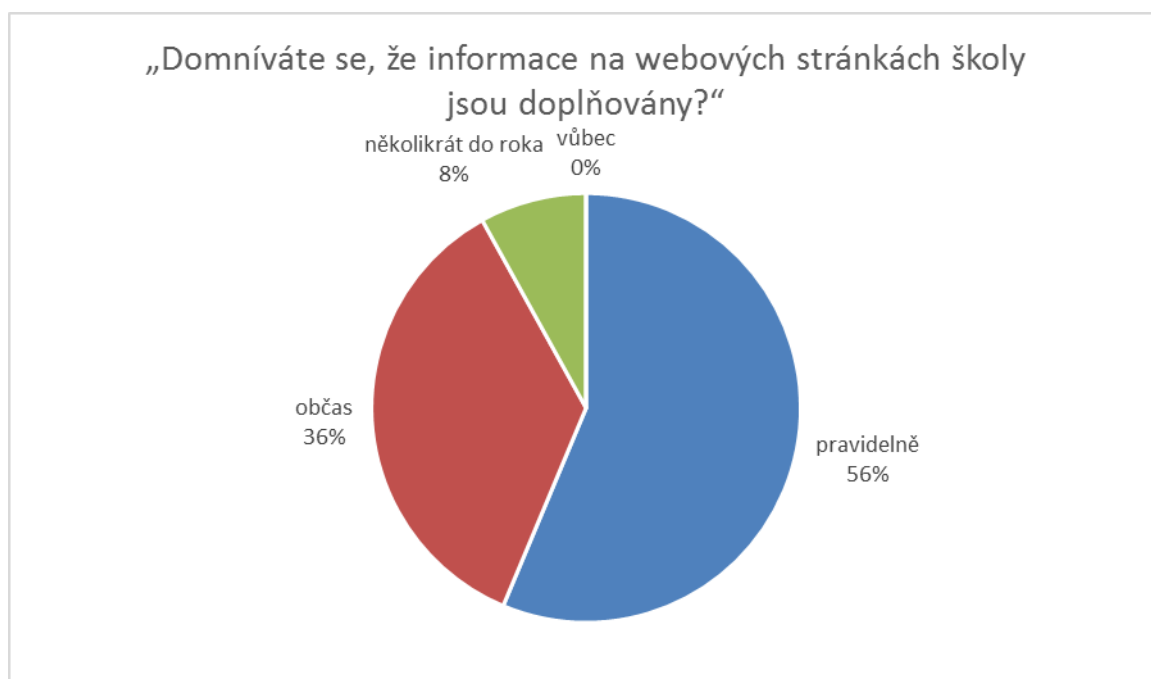
V Příloze D (Tabulka D2: Způsob komunikace učitelů s rodiči žáků) si můžeme prohlédnout, jaké jsou nejvyužívanější metody komunikace rodiči s žáky. Nejvíce respondentů odpovědělo, že často s rodiči komunikují osobně (44 respondentů, tj. 50,6 %) a telefonicky (33 respondentů, tj. 38 %). Mnoho respondentů uvedlo, že s rodiči málo komunikují písemně (45 respondentů, tj. 52 %) a elektronickou formou

⁶⁹ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

(42 respondentů, tj. 48,3 %). Důležité také je, že pouze u možností osobní a telefonické komunikace nezaškrtl žádný z respondentů odpověď nikdy.

V poslední části dotazníku bylo zjišťováno, zdali mají školy, v nichž učitelé vyučují, webové stránky. Na tuto otázku (otázka č. 9 – Má Vaše škola funkční webové stránky poskytující informace pro rodiče žáků?) odpovědělo 100% respondentů (tedy všech 87 učitelů) kladně, tedy že jejich škola má webové stránky, které poskytují informace pro rodiče žáků.

Graf 11: Doplnění informací na webové stránky školy

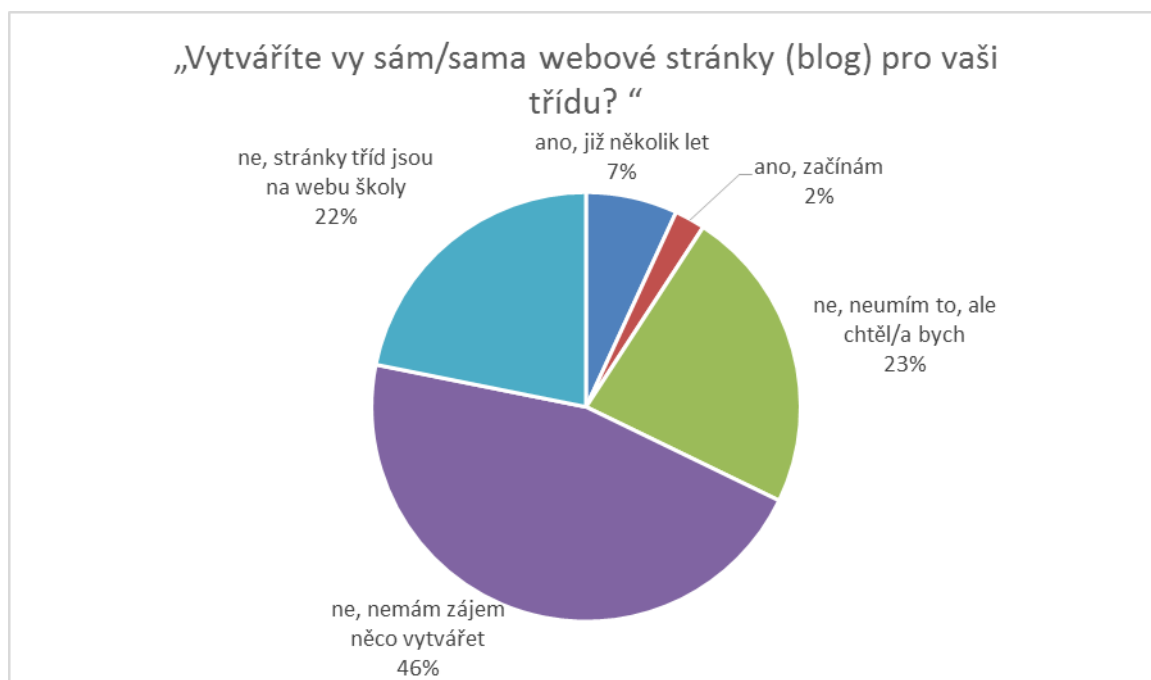
Zdroj⁷⁰

V otázce č. 10 (Domníváte se, že informace na webových stránkách školy jsou doplňovány?) uvedlo necelých 60 % učitelů (49 učitelů, tj. 56 %), že stránky na webu školy jsou doplňovány pravidelně (každý týden). 31 učitelů (36 %) si myslí, že jsou webové stránky doplňovány občas (každý měsíc) a pouze 7 učitelů (8 %) uvedlo, že jsou webové stránky doplňovány několikrát do roka. Odpovědi na otázku jsou znázorněny v Grafu 11.

⁷⁰ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

U otázky č. 11 (Podílíte se nějak na tvorbě webové stránky školy?) byla většina odpovědí záporných. 63 učitelů (72,4 %) uvedlo, že se nepodílí na tvorbě webových stránek školy. Z celkového počtu 87 učitelů pouze 24 (27,6 %) uvedlo, že se na tvorbě webových stránek podílí.

Graf 12: Tvorba webových stránek pro jednotlivé třídy základní školy

Zdroj⁷¹

V souvislosti s webovými stránkami školy, byli učitelé dotázáni, zda sami vytvářejí webové stránky (nebo blog) pro svoji třídu (otázka č. 12). Jak znázorňuje Graf 12, pouze 6 učitelů (7 %) vytváří webové stránky pro svou třídu již několik let. Největší podíl učitelů (40 učitelů, což je 46 %) webové stránky nevytváří a ani nemá zájem něco vytvářet. Malá část učitelů (20 učitelů, což je 23 %) stránky nevytváří, ale chtěli by.

⁷¹ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

8.3 Interpretace a diskuze výsledků

Dle předložených výsledků dotazníkového šetření pro žáka a učitele si uvedeme, zda se výše uvedené hypotézy potvrdily či nepotvrdily.

Hypotéza č. 1: Více než 50 % žáků základních škol nevyužívá doma internet k přípravě do školy.

Hypotéza č. 1 byla vyvrácena. Z výzkumného šetření plyne, že 70,2 % žáků využívá doma internet k přípravě do školy. Z dotazníkového šetření také vyplývá, že 47,3 % žáků využívá doma internet k přípravě do školy pouze několikrát do roka. Pokud se podíváme samostatně na 5. a 9. třídu, zjistíme, že u žáků devátých tříd je výsledek vyrovnanější. Z celkového počtu 124 žáků jich 51 uvedlo, že internet využívá několikrát měsíčně a 48 několikrát do roka. U žáků pátých tříd převážila odpověď několikrát do roka, ze 121 žáků jich tak odpovědělo 68. Je tedy znát, že u starších žáků je internet využíván častěji než u žáků mladších.

Hypotéza č. 2: Ve vyučovacích hodinách je internet nejčastěji využíván k vyhledávání informací.

Hypotéza č. 2 je pravdivá. V dotazníkovém šetření volilo možnost vyhledávání informací na internetu ve vyučování nejvíce žáků. Žáci kromě toho také často navštěvují stránky s on-line výukou. Pokud srovnáme míru využití internetu doma a ve škole, zjistíme, že žáci internet ve škole využívají pro vzdělávání častěji. Přes 60 % žáků využívá ve škole internet velmi často (každý týden) a často (několikrát měsíčně).

Hypotéza č. 3: Žáci základních škol považují za nejspolehlivější zdroj informací internet.

Hypotéza č. 3 je pravdivá. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že žáci považují internet za nejspolehlivější zdroj. Tato informace koreluje s výsledkem, že žáci při vyhledávání informací nejčastěji využívají internet. Ovšem pokud bychom sečetli možnosti – školní učebnice, knihy a encyklopedie – získali bychom 168 odpovědí (z celkového počtu 318), to by mohlo naznačovat, že tištěná média jsou považována za

spolehlivější nežli internet. V této otázce však mohli žáci zvolit více možností, přesto převládla odpověď internet.

Hypotéza č. 4: Více než 50% učitelů základních škol nezadává svým žákům ve vyučovacích hodinách úkoly, při nichž je využíván internet.

Hypotéza č. 4 byla vyvrácena. Bylo zjištěno, že 69 % učitelů zadává svým žákům ve vyučovacích hodinách úkoly spojené s internetem. Z šetření bylo také zjištěno, že z celkového počtu respondentů, jsou v polovině případů zadávány úkoly výjimečně. Jen 18,4 % učitelů zadává svým žákům úkoly spojené s internetem často.

Hypotéza č. 5: Více než 50 % učitelů základních škol využívá internet při vyučovacích hodinách často či velmi často.

Tato hypotéza je pravdivá. Při součtu odpovědí – ano, velmi často a ano, často - na otázku: „Využíváte ve vyučovacích hodinách internet?“ získáme kladné odpovědi od 51 respondentů (to je 58,7 %). Pouze 4 respondenti uvedli, že internet nevyužívají vůbec (to je 4,5 %).

Hypotéza č. 6: Více než 50 % učitelů základních škol nevytváří webové stránky pro svou třídu.

Hypotéza č. 6 je pravdivá. Webové stránky pro svou třídu nevytváří 69 % respondentů. Zajímavé je, že z těchto 69 % by jich 23 % chtělo webové stránky vytvářet, ale neumí to. Zbylých 46 % učitelů, kteří webové stránky nevytvářejí ani nemají zájem cokoliv vytvářet. Podobné výsledky můžeme vidět i u otázky zaměřené na tvorbu webových stránek pro celou školu. Zde 72,4 % učitelů uvedlo, že se nijak nepodílí na tvorbě stránek, to je srovnatelný počet jako u tvorby webových stránek pro svou třídu.

9 VÝSLEDKY ROZHovorŮ

Rozhovory byly provedeny s řediteli základních škol. Pan Mgr. Libor Hrbek je ředitelem v Základní škole Studená (celý rozhovor nalezneme v příloze E). Pan Ing. Václav Čech je ředitelem v Základní škole Horní Cerekev (celý rozhovor nalezneme v příloze F). Předložíme si jejich konkrétní odpovědi a na základě těchto odpovědí budeme v kapitole interpretace rozhovorů posuzovat odlišnosti v jednotlivých školách. Rozhovor byl rozdělen do čtyř okruhů témat, podle kterých byly položeny otázky. Jednotlivé okruhy témat si uvedeme v následujících podkapitolách. Pro položené otázky budeme užívat zkratku O.

9.1 První okruh: Využití internetu a prostředky k jeho využití

Mgr. Libor Hrbek

O: Jak je na Vaší škole využíván internet v hodinách?

„Já si myslím, že je využíván dostatečně. (...) Stačí, když je internet využíván každý týden, nemusí být využíván denně.“

O: Jaké technické vybavení vám umožňuje pracovat s internetem?

„Ve škole máme třináct interaktivních tabulí, počítačovou učebnu a mediální učebnu. V mediální učebně je jeden počítač s připojením na internet, promítací plátno a projektor. Je to něco jako kino učebna.“ (V příloze G se nachází fotografie mediální učebny ve Studené – Obrázek 1.)

O: Je vaše počítačová učebna vybavena dostatečným počtem počítačů?

„Ano, v počítačové učebně je 25 počítačů. Máme pouze málo tříd s více jak 25 žáky a občas někdo chybí, takže se většinou k počítači dostane každý žák.“ (V příloze G můžeme vidět fotografii počítačové učebny ve Studené – Obrázek 2.)

O: Máte ve škole bezdrátovou síť Wi-Fi?

„Ano, máme ji od loňského roku (2013/2014). (...) Žáci však zatím nemají přístup k Wi-Fi.“

O: Mají žáci ve škole ve svém volném čase jinou možnost přístupu na internet?

„Ano. Jedna paní učitelka nabízí dětem jeden den v týdnu od dvou hodin používat počítačovou učebnu. (...)“

Ing. Václav Čech

O: Jak je na Vaší škole využíván internet v hodinách?

„Téměř ve všech třídách jsou interaktivní tabule, které mají učitelé k dispozici. Žáci, kteří mají výuku informatiky, chodí do počítačové učebny, i když učebna není v ideálním stavu.“ (V příloze G nalezneme fotografii počítačové učebny v Horní Cerekvi – Obrázek 3.)

O: Proč není vaše počítačová učebna v ideálním stavu?

„Doposud bylo nutné zabezpečit školu ze stavebního hlediska. (...) V počítačové učebně není dostatečný počet počítačů, navíc jsou tyto počítače zastaralé a pomalé. Chybí nám také výukové programy pro žáky. V tomto roce bychom se chtěli, podle našich finančních možností, zaměřit na rekonstrukci počítačové učebny.“ (V příloze G nalezneme fotografii zrekonstruované školy v Horní Cerekvi – Obrázek 4.)

O: Jaké další technické vybavení vám umožňuje pracovat s internetem?

„Téměř ve všech třídách máme interaktivní tabuli. Dále mají učitelé k dispozici notebooky, které využívají ve výuce. Internet je v celé škole zabezpečen kabelově nebo za pomoci Wi-Fi. (...)“

O: Je Wi-Fi přístupná žákům?

„Ne, je zabezpečená a žáci k ní nemají přístup.“

O: Mají žáci ve škole ve svém volném čase jinou možnost přístupu na internet?

„V současné době ne. (...)“

9.2 Druhý okruh: Využití internetu žáky doma / ve škole

Mgr. Libor Hrbek

O: Překvapuje Vás, že více než 70% žáků základních škol využívá doma internet k přípravě do školy?

„Nepřekvapuje. (...)“

O: Žáci doma internet využívají, ale ve škole dostávají úkoly spojené s internetem jen výjimečně, uděláte něco pro to, aby se to zlepšilo?

„Vždy je co zlepšovat. Na internetu se hledají informace dobře a rychle, ale myslím si, že pro základní školu (zvláště pro první stupeň), je základem naučit děti pracovat s knihou. (...)“

O: Upozorňujete své žáky, že ne všechny informace, které jsou na internetu, jsou pravdivé?

„Ano, učitelé to žákům určitě říkají. (...)“

Ing. Václav Čech

O: Překvapuje Vás, že více než 70% žáků základních škol využívá doma internet k přípravě do školy?

„Ne, nepřekvapuje. Dnešní žáci umí dobře pracovat s technikou. Na druhou stranu žáci málo čtou, špatně se orientují v učebnicích, encyklopediích a podobně. Věří proto všemu, co je na internetu.“

O: Žáci doma internet využívají, ale ve škole dostávají úkoly spojené s internetem jen výjimečně, uděláte něco pro to, aby se to zlepšilo?

„(...) Myslím, si že jsem toho udělal dost. Nakoupilo se technické zařízení (například interaktivní tabule a notebooky), rozvedl se internet po celé škole a byli proškoleni učitelé.“

9.3 Třetí okruh: Aktivita učitelů – tvorba webových stránek

Mgr. Libor Hrbek

O: Jak vytváříte webové stránky školy?

„Naše škola spolupracuje s firmou, která zajišťuje technickou stránku webových stránek. (...)“

O: Kdo se podílí na tvorbě článků pro webové stránky?

„Články si vytváříme sami. Pověřená je jedna paní učitelka, která má k počítačům nejbližší. (...) Ale každý z učitelů ji můžu oslovit s tím, že by chtěl přispět na webové stránky školy. (...)“

O: Na Vašich webových stránkách (www.zsstudena.cz) jsem nenašla odkaz pro jednotlivé třídy. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že zhruba polovina dotázaných učitelů by chtěla vytvářet stránky a polovina nechce vůbec. Proč nemáte stránky tříd?

„To je vždy spojeno s někým, kdo tomu chce věnovat čas. V základních povinnostech učitele to není. Pokud někdo nechce tvořit stránky pro svoji třídu, tak ho k tomu nemůžu nutit. Pokud by někdo zájem měl, tak mu to rád umožním. (...)“

O: Budete dělat nějaké školení pro ty učitele, kteří by chtěli vytvářet stránky tříd, ale neumí to?

„Těm učitelům, kteří by měli zájem, nabídnu, aby si vybrali nějaké školení. (...)“

Ing. Václav Čech

O: Jak vytváříte webové stránky školy?

„Máme redakční systém. My tedy dodáváme články a fotografie.“

O: Na vytváření spolupracují všichni učitelé?

„Teoreticky ano. Pokud je nějaká akce, musí učitelé vytvořit fotodokumentaci. (...)“

O: Z dotazníkového šetření vyplynulo, že by učitelé chtěli vytvořit stránky pro své třídy, ale neumí to. Na Vašich stránkách (www.zshornicerekev.cz) je pouze část odkazů pro třídy. Proč?

„Vytvořením stránek pro třídy je již pověřený správce webových stránek školy. (...)“

O: Učitelé na Vaší škole by chtěli stránky pro svou třídu vytvářet, ale neumí to. Až budou stránky připravené, budete proškolovat své zaměstnance?

„Ano budu. (...)“

9.4 Čtvrtý okruh: Technický stav školy

Mgr. Libor Hrbek

O: Uvedl byste, jak se v posledních pěti letech podařilo školu lépe technicky vybavit?

„(...) Během těch pěti let jsme získali peníze z projektu Evropské unie (EU peníze školám), za tyto peníze jsme mohli pořídít prvních pět interaktivních tabulí. Obecní úřad nám z vlastních peněz koupil 2 tabule a naposledy jsme využili notebooky, které na škole jsou. K těmto notebookům jsme dokoupili dataprojektory, tabule se potáhli bílou fólií a vytvořilo se ozvučení. (...) V loňském roce (2013/2014) jsme také zažádali o projekt, který podporuje přírodovědně předměty. Novými pomůckami byly vybaveny obory technického směru, například Fyzika, Zeměpis, Pracovní vyučování. (...)“ (V příloze G můžeme vidět fotografii, na které pracují žáci první třídy s interaktivní tabulí – Obrázek 5.)

Ing. Václav Čech

O: Uvedl byste, jak se v posledních třech letech podařilo školu lépe technicky vybavit?

„(...) I tak jsme díky Evropským fondům získali finanční prostředky na vybavení školy sedmi interaktivními tabulemi. Většina učitelů dostala notebooky, které slouží k přípravě na výuku a vytvářeli se na nich digitální učební materiály. (...)“ (V příloze G se můžeme podívat, jak vypadá interaktivní tabule v Horní Cerekvi – Obrázek 6.)

9.5 Interpretace a diskuze rozhovorů

Z dotazníkového šetření určeného žákům vyplynulo, že si jsou Základní škola Studená a Základní škola Horní Cerekev podobné. Jedinou odlišností je míra využití internetu ve vyučování. Ve Studené je internet využíván v hodinách každý týden, zatímco v Horní Cerekvi je internet využíván pouze několikrát měsíčně (v deváté třídě dokonce uváděli pouze několikrát do roka). Zobrazeno je to v Příloze H (Graf H1: Využití internetu ve vyučování na základních školách ve Studené a v Horní Cerekvi). Tyto rozdíly mohou být ovlivněny rozdílnou vybaveností škol. Potvrzují nám to také výpovědi ředitelů:

Obě školy mají základní vybavení pro využívání internetu. Obě školy mají rozveden internet (obě mají i Wi-Fi, avšak ta není přístupná žákům, je přístupná pouze učitelům). Na internet se mohou učitelé v obou školách připojit přes interaktivní tabule, notebooky nebo v počítačové učebně. I přesto se však vyskytly rozdíly, které ovlivňují práci učitelů a žáků s internetem.

Základní škola Studená je vybavena lépe než Základní škola Horní Cerekev. Rozdíl můžeme vidět na stavu technického vybavení. Ve Studené mají v počítačové učebně dostatek počítačů pro všechny žáky a navíc mají i mediální učebnu, kde mohou učitelé žákům promítat různá videa. Ředitel je s technickým vybavením spokojen, zatímco v Horní Cerekvi je ředitel s technickým vybavením nespokojen. V rozhovoru uvedl, že počítačová učebna není dobře vybavena. Nachází se v ní staré a pomalé počítače, kterých je pro žáky málo. Rozdíl můžeme vidět i v počtu interaktivních tabulí. Ing. Václav Čech uvedl v rozhovoru, že: **„Téměř ve všech třídách jsou interaktivní**

tabule, ...“. To znamená, že ne každá třída má svou interaktivní tabuli. Ve Studené je tomu jinak, z rozhovoru vyplývá, že každá třída má svoji interaktivní tabuli a navíc škola vybavila těmito tabulemi i specializované třídy.

V druhém okruhu byly zjišťovány reakce ředitelů na uvedené výsledky dotazníkového šetření. Reakce byly podobné, ale přesto se v nich našly odlišnosti. Na otázku: „Překvapuje Vás, že více než 70 % žáků základních škol využívá doma internet k přípravě do školy?“ odpověděli oba ředitelé, že je to nepřekvapuje. Názory, proč tomu tak je, však byly odlišné. Pan Hrbek dává přednost názoru, že ve škole mají málo času na to, si něco do školy vyhledat. Pan Čech si myslí, že je to dáno technikou. Žáci umějí pracovat s technikou, ale zanedbávají knihy. Doma je žáky internet využíván, ale ve škole již méně. Pro oba ředitele je důležité, aby se **žáci naučili pracovat s písemnými prameny a poté teprve s technikou**. Oba ředitelé se také shodli v tom, že se mají střídat jednotlivé metody vyučování (například střídat práci s učebnicí a práci s internetem). Názorově se v tomto okruhu otázek ředitelé blíží jeden druhému.

Třetí okruh je zaměřen na aktivitu učitelů. Z otázek pro tento okruh nám také vplynuly postoje ředitelů k aktivitě učitelů. Opět zde nalézáme shody i rozdíly. Obě základní školy mají externí systém pro vytváření webových stránek školy. V obou školách je kontrolováno, co se dostane na webové stránky školy. Zde však nalezneme drobné rozdíly v aktivitě učitelů. Ve Studené je jedna osoba pověřena psaním článků, ale jak uvádí pan Hrbek: „... *každý z učitelů ji může oslovit...*“. To znamená, že pokud budou učitelé sami chtít vytvořit článek, mají možnost. V Horní Cerekvi je také pověřená osoba, která se stará o webové stránky školy, ale zdejší ředitel se snaží, aby se na tvorbě webu podíleli všichni. Jak uvádí v rozhovoru, učitelé jsou povinni vytvářet fotodokumentaci. Navíc se kromě učitelů podílí na tvorbě webových stránek také žáci. Z dotazníkového šetření v Horní Cerekvi vplynulo, že sedm ze třinácti učitelů by chtělo tvořit webové stránky pro svoji třídu. Může to být zapříčiněno tím, že se ředitel snaží, aby se každý podílel na tvorbě webových stránek pro celou školu. Jak sám **Ing. Václav Čech uvádí: „Rád bych své zaměstnance motivoval.“** Oproti tomu **ve Studené tomu ředitel nechává volný průběh**. Z dotazníkového šetření ve Studené vplynulo, že většina učitelů nemá zájem něco vytvářet. Ředitel to nechává zcela na učitelích, a učitelé tak nejsou motivováni k tvorbě stránek. Oba ředitelé však ve svých tvrzeních

uvádějí, že učitele, kteří mají zájem se naučit tvořit webové stránky pro svou třídu, finančně podpoří a umožní jim školení.

V poslední části rozhovoru (ve čtvrtém okruhu) bylo zjišťováno, jak se podařilo základní školu technicky vybavit, aby mohli učitelé využívat internet ve vyučování. S ohledem na počet let ve vedoucí funkci můžeme říct, že **jsou výsledky porovnatelné**. Na základní škole ve Studené se za posledních pět let odehrálo mnoho změn. Školu se podařilo velmi dobře vybavit. Ve Studené jsou v současné době interaktivní tabule, notebooky, nové dataprojektory, nová mediální učebna. Ve školním roce 2013/2014 získala škola také nové interaktivní pomůcky pro technické obory. V Horní Cerekvi měl ředitel, na rozdíl od ředitele ve Studené, polovinu času na vybavení základní školy. Ing. Václav Čech je na této základní škole ve vedoucí pozici pouze dva a půl roku. Za tu dobu se mu však také podařilo školu částečně technicky vybavit. V základní škole se nyní nacházejí interaktivní tabule a notebooky pro učitele. S ohledem na priority základní školy (rekonstrukce školy z důvodu nevyhovujících norem) by se dalo říct, že je v současné době škola dobře technicky vybavena. Ředitel však není spokojen se současným stavem počítačové učebny a bude hledat finanční zdroje na její vybavení. Jak také uvedli oba ředitelé, pro nové technické vybavení **byly použity peníze z Evropských fondů**.

ZÁVĚR

Tato práce se zaměřuje na využití internetu a jeho uplatnění při vzdělání. Práce byla koncipována tak, aby jednotlivé části na sebe logicky navazovaly a aby mohl být proveden výzkum ověřující stanovené hypotézy. Cílem práce bylo zjistit, jak jsou na tom některé základní školy v jižních Čechách a na Vysočině, přesněji jak je na těchto školách využíván internet. Tento cíl byl naplněn a je podložen praktickou částí práce a odpovídajícími grafy. Další cíl, porovnat dvě podobné základní školy, byl také splněn. Byly zjištěny důležité faktory, které ovlivňují technickou vybavenost jednotlivých základních škol.

Jak jsme se tedy dozvěděli z celé práce, je důležité, kde a jak probíhá proces vzdělávání. Žák i učitel mohou při výuce využívat různá média a díky tomu, že vyučování probíhá interaktivně, stává se pro žáky zajímavějším. Pro učitele i žáky existuje mnoho způsobů, jak využívat internet (jeden druh média). Internet se totiž stále vyvíjí a jak se můžeme dočíst, pomáhá lidem ke vzdělávání. Všechny poznatky byly použity do výzkumu. Po jeho provedení byly potvrzeny čtyři hypotézy a dvě byly vyvráceny. Jak bylo tedy zjištěno, internet je v základních školách hodně využíván. Využívají ho jak učitelé, tak i žáci, kterým učitelé zadávají úkoly vyžadující použití internetu. Jak se prokázalo, internet je žáky považován za spolehlivý zdroj informací. Jak víme z teoretické části práce, internet mnohdy obsahuje i nepravdivé informace. V druhé části výzkumu, v rozhovorech, uvedli ředitelé, že žáky upozorňují na nepravdivé informace. Druhá část výzkumu také prokazuje, že i školy, které podle výsledků dotazníkového šetření vypadají podobně, se značně liší. Směrování školy ovlivňuje z velké části její ředitel.

Výsledky dotazníkových šetření byly předloženy ředitelům jednotlivých škol, kteří je mohou v budoucnu využít pro zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu. Ředitelé mohou porovnat úroveň využívání interaktivní techniky vzhledem k ostatním dotazovaným školám.

Tato práce může být podkladem pro hlubší zkoumání problému. Zde jsme se zaměřili pouze na dva kraje z celé České republiky a z těchto krajů bylo vybráno dohromady šest škol. Pokud by se do dotazníkového šetření zapojily všechny školy v České republice, bylo by zajímavé zjistit, zda by výsledky byly obdobné či zcela

odlišné. Takovýto výzkum je však časově náročný. V budoucnu by bylo zajímavé provést rozhovory s větším počtem ředitelů škol a zároveň si tyto školy prohlédnout. Mohlo by tak být ukázáno, kam jsou směřovány finance školy. Bylo by také zajímavé pořídit fotodokumentaci škol a posoudit, zda je cílem školy starat se o své žáky a zajistit jim kvalitní a příjemné prostředí pro studium.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BEDNAŘÍK, P., J. JIRÁK a B. KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-802-4730-288.

BITTO, O. *333 tipů a triků pro maximální využití Internetu*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1586-2.

BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání: studijní materiál pro učitele snažící se uplatnit moderní technologie ve výuce*. Kladno: Aisis, 2003. ISBN 80-239-0106-0.

ECKERTO VÁ, L. a D. DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na Internetu: rádce zodpovědného rodiče*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-802-5138-045.

JIRÁK, J. a B. KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-717-8697-7.

KALHOUS, Z. a O. OBST. *Školní didaktika*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

NAUMANN, F. *Dějiny informatiky: od abaku k internetu*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-802-0017-307.

PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika: Věda o edukačních procesech*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-717-8170-3.

RAMBOUSEK, Vladimír a kol. *Technické výukové prostředky*. 1. vyd. Praha: SPN, 1989.

VALÍŠOVÁ, A. a H. KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. 2. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-802-4733-579.

VERNER, P. *Historie mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2013. ISBN 978-80-7452-027-3.

VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-808-6723-884.

ZORMANOVÁ, L. *Výukové metody v pedagogice: S praktickými ukázkami*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-802-4741-000.

Seznam použitých internetových zdrojů

FRIDRICH, M. *Nová média (asi) změní svět*. [online]. 2011 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/nova-media-asi-zmeni-svet/>

ZÁLESKÝ, P. a O. ZUMROVÁ. *Příručka dobré praxe pro využití interaktivní tabule ve výuce na základní škole* [online]. 2010 [cit. 2015-1-30]. Dostupné z: <http://www.specialnihk.regisweb.cz/files/cla-cz-200-263.pdf>

Seznam použitých ostatních zdrojů

ŘÍDÍCÍ ORGÁN OP VK. *Příručka pro základní školy: – Žadatele a příjemce 1.4 Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*. 1. vyd. 2010, 129 s.

Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>

SEZNAM ZKRATEK

ARPA	–	Advanced Research Projects Agency
DUM	–	Digitální učební materiál
MŠMT	–	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
OP VK	–	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
RVP	–	Rámcový vzdělávací program
ŠVP	–	Školní vzdělávací program
WWW	–	World Wide Web

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Seznam grafů

Graf 1: Rozdělení respondentů podle pohlaví – žáci	42
Graf 2: Rozdělení respondentů podle délky pedagogické praxe učitelů	43
Graf 3: Využití internetu žáky pro vzdělávání	45
Graf 4: Míra využití internetu žáky pro vzdělávání	46
Graf 5: Činnosti žáků na internetu v průběhu vyučování	47
Graf 6: Míra využití internetu ve vyučovacích hodinách	48
Graf 7: Nejspolehlivější zdroj informací	49
Graf 8: Technické vybavení základních škol	51
Graf 9: Míra využití internetu ve vyučovacích hodinách	52
Graf 10: Míra zadávání úkolů ve škole	53
Graf 11: Doplnování informací na webové stránky škol	54
Graf 12: Tvorba webových stránek pro jednotlivé třídy základní školy	55

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní školy vybrané pro dotazníkové šetření	41
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník pro žáky základních škol	I
Příloha B – Dotazník pro učitele základních škol	III
Příloha C – Doplnkové grafy a tabulky pro dotazníky žáků	VI
Příloha D – Doplnkové grafy a tabulky pro dotazníky učitelů	VIII
Příloha E – Rozhovor s Mgr. Liborem Hrbkem	X
Příloha F – Rozhovor s Ing. Václavem Čechem	XIV
Příloha G – Fotografie ze základní školy ve Studené a v Horní Cerekvi ...	XVII
Příloha H – Doplnkový graf k rozhovorům	XX

Příloha A - Dotazník pro žáky základních škol

Název školy: _____

Třída: _____

Jsem: chlapec - dívka

1. Kde využíváš internet nejvíce?

a) doma

b) ve škole

c) jinde (vypiš): _____

2. Využíváš doma internet k přípravě do školy?

a) ano

b) ne, nemám možnost

c) ne

3. Jak často využíváš internet k přípravě do školy?

a) velmi často (každý týden)

b) často (několikrát měsíčně)

c) málo (několikrát do roka)

d) nikdy

4. Co děláš doma na internetu nejčastěji?

a) vyhledávám informace do školy

b) hraju hry

c) poslouchám hudbu

d) navštěvuji sociální sítě (např. Facebook)

e) internet doma nevyžívám

f) dělám něco jiného (vypiš): _____

5. Využíváte v průběhu některých vyučovacích hodin internet?

(možnosti využití jsou v otázce 6)

a) ano

b) ne

6. Jaké činnosti na internetu děláte ve vyučování s vaším učitelem?

(můžeš zvolit více možností)

a) vyhledáváme informace k výuce

b) navštěvujeme stránky s on-line výukou

c) navštěvujeme stránky v cizím jazyce

d) sledujeme vzdělávací videa na internetu

e) k něčemu jinému (vypiš): _____

7. V kterých předmětech takto internet využíváte?

vypiš: _____

8. Jak často využíváte internet k učení ve vyučovacích hodinách?

a) velmi často (každý týden)

b) často (několikrát měsíčně)

c) málo (několikrát do roka)

d) nikdy

9. Při vyhledávání informací do školy využíváš nejčastěji:

a) školní učebnice

b) knihy a encyklopedie

c) internet

d) jiný zdroj (vypiš): _____

10. Který z uvedených zdrojů informací považuješ za nejspolehlivější?

a) školní učebnice

b) knihy a encyklopedie

c) internet

d) jiný zdroj (vypiš): _____

Příloha B – Dotazník pro učitele základních škol

Název školy: _____

Věk: _____ let Pohlaví: žena - muž Vyučuji převážně na: _____ stupni

Moje pedagogická praxe činí: _____ let

1. Máte ve škole tyto pomůcky pro výuku? (zakřížkujte)

	ano	ne
a) školní tabule	_____	_____
b) interaktivní tabule	_____	_____
c) dataprojektor	_____	_____
d) zpětný projektor	_____	_____
e) TV, DVD, video	_____	_____
f) zvukové záznamy	_____	_____
g) výukové programy	_____	_____
h) internet	_____	_____
i) PC, notebooky či tablety	_____	_____

2. Zakřížkujte, jak často vy sám/sama využíváte tyto pomůcky pro výuku:

	velmi často	často	málo	nikdy
a) školní tabule	_____	_____	_____	_____
b) interaktivní tabule	_____	_____	_____	_____
c) dataprojektor	_____	_____	_____	_____
d) zpětný projektor	_____	_____	_____	_____
e) TV, DVD, video	_____	_____	_____	_____
f) zvukové záznamy	_____	_____	_____	_____
g) výukové programy	_____	_____	_____	_____
h) internet	_____	_____	_____	_____
i) PC, notebooky či tablety	_____	_____	_____	_____

3. Myslíte si, že je škola technicky vybavena (vezměte v úvahu pomůcky z předchozích otázek)?

- a) velmi dobře (všech 9 pomůcek)
- b) dobře (6 až 8 pomůcek)
- c) málo (3 až 4 pomůcky)
- d) nevybavena (méně než 2 pomůcky)

4. Využíváte ve vyučovacích hodinách internet?

- a) ano, velmi často
- b) ano, často
- c) ano, málo
- d) ne, nemám možnost
- e) ne

5. Zakroužkujte vše, co v souvislosti s internetem využíváte při výuce:

- a) DUM (digitální učební materiál)
- b) e-učebnice (např. Flexibook)
- c) webové stránky s výukovými programy
- d) internetové vyhledávače (např. Google)
- e) Youtube
- f) webové stránky pro děti (např. Alík, Besip)
- g) jiné (vypište): _____

6. Zadáváte žákům úkoly, při kterých musí doma využít internet?

- a) ano, často
- b) ano, výjimečně
- c) ne, protože _____

7. Zadáváte žákům úkoly, při kterých musí ve škole využít internet?

- a) ano, často
- b) ano, výjimečně
- c) ne, protože _____

8. Zakřížkujte, jak komunikujete s rodiči žáků.

	velmi často	často	málo	nikdy
a) osobně	_____	_____	_____	_____
b) telefonicky	_____	_____	_____	_____
c) písemně	_____	_____	_____	_____
d) elektronicky	_____	_____	_____	_____

9. Má Vaše škola funkční webové stránky poskytující informace pro rodiče žáků?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

10. Domníváte se, že informace na webových stránkách školy jsou doplňovány?

- a) pravidelně (každý týden)
- b) občas (každý měsíc)
- c) několikrát do roka
- d) vůbec

11. Podílíte se nějak na tvorbě webové stránky školy?

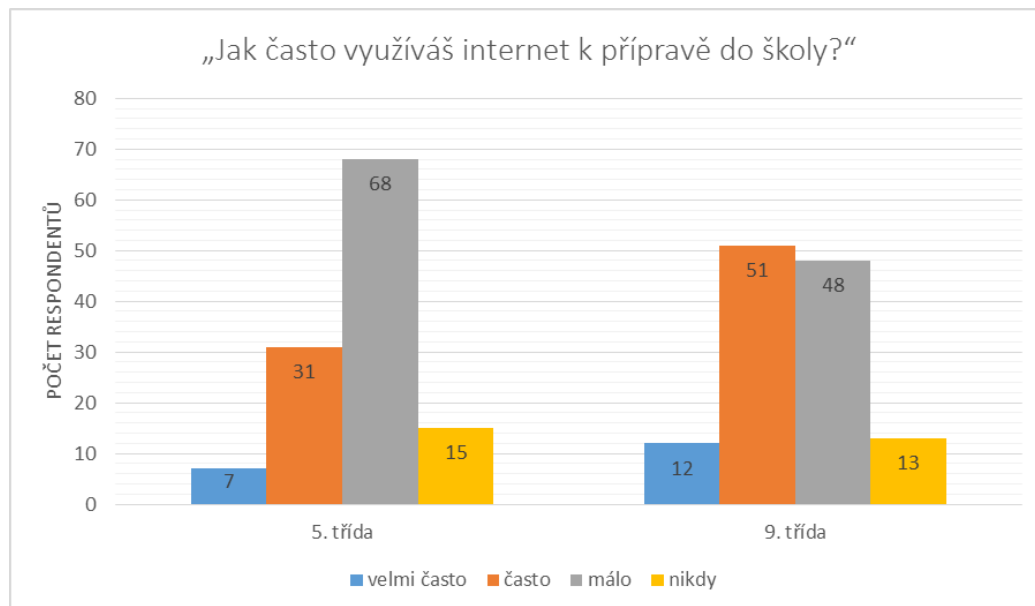
- a) ano (vypište stručně jak): _____
- b) ne

12. Vytváříte vy sám/sama webové stránky (blog) pro vaši třídu?

- a) ano, již několik let
- b) ano, začínám
- c) ne, neumím to, ale chtěl/a bych
- d) ne, nemám zájem něco vytvářet
- e) ne, stránky tříd jsou na webu školy

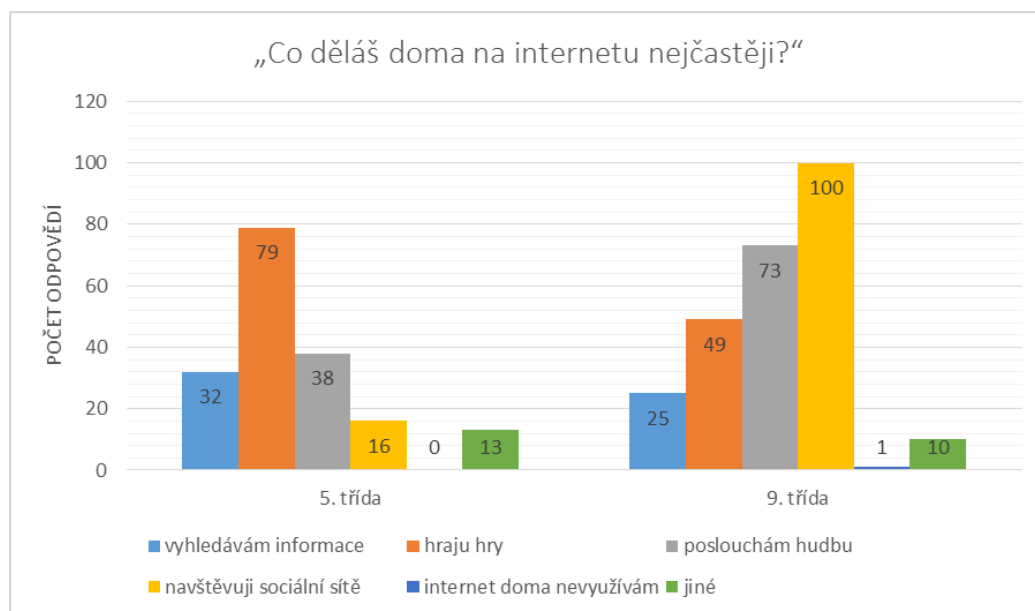
Příloha C – Doplnkové grafy a tabulky pro dotazníky žáků

Graf C1: Rozdílnost míry využití internetu pro vzdělávání v 5. a 9. třídě

Zdroj⁷²

Graf C2: Aktivity žáků doma na internetu

Zdroj⁷³

⁷² Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

⁷³ Tamtéž

Tabulka C1: Využití internetu v předmětech vyučovaných na základních školách

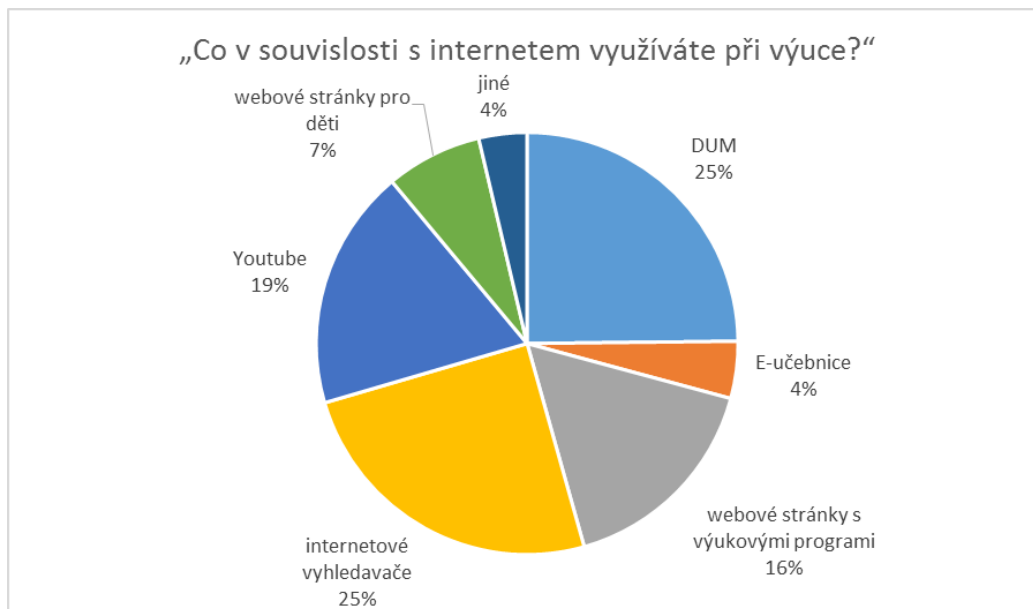
PŘEDMĚT	POČET ODPOVĚDÍ	
	5. třída	9. třída
Cizí jazyk	28	58
Český jazyk	36	6
Dějepis		14
Finanční gramotnost	-	17
Fyzika	-	17
Hudební výchova	3	3
Chemie	-	20
Informatika	97	56
Matematika	42	-
Občanská výchova	-	5
Pracovní činnosti	23	16
Přírodověda	33	19
Tělesná výchova	-	2
Vlastivěda	31	-
Volba povolání	-	3
Výchova ke zdraví	-	2
Výtvarná výchova	2	1
Zeměpis	-	12

Zdroj⁷⁴

⁷⁴ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

Příloha D – Doplnkové grafy a tabulky pro dotazníky učitelů

Graf D1: Využití internetu ve vyučovacích hodinách

Zdroj⁷⁵

Tabulka D1: Míra využití pomůcek pro výuku

„Jak často využíváte tyto pomůcky?“

POMŮCKY	POČET ODPOVĚDÍ			
	velmi často	často	málo	nikdy
Školní tabule	76	5	5	1
Interaktivní tabule	28	31	14	14
Dataprojektor	14	21	22	30
Zpětný projektor	3	5	18	61
TV, DVD, video	6	17	50	14
Zvukové záznamy	19	31	27	10
Výukové programy	22	37	25	3
Internet	10	41	32	4
PC, notebooky či tablety	40	29	14	4

Zdroj⁷⁶

⁷⁵ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

⁷⁶ Tamtéž

Tabulka D2: Způsob komunikace učitelů s rodiči žáků

„Jak komunikujete s rodiči žáků?“

KOMUNIKACE	POČET ODPOVĚDÍ			
	velmi často	často	málo	nikdy
Osobně	28	44	15	-
Telefonicky	26	33	28	-
Písemně	13	22	45	7
Elektronicky	10	19	42	16

Zdroj⁷⁷

⁷⁷ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

Příloha E – Rozhovor s Mgr. Liborem Hrbkem

1. Jak je na Vaší škole využíván internet v hodinách?

„Já si myslím, že je využíván dostatečně. Dle mého názoru nemůže být kritériem ve vyučování: „Čím více internetu, tím lépe.“ Převahu by měla mít interakce žáka a učitele nebo žáků mezi sebou. To ostatní je doplňující. Stačí, když je internet využíván každý týden, nemusí být využíván denně.“

2. Jaké technické vybavení vám umožňuje pracovat s internetem?

„Ve škole máme třináct interaktivních tabulí, počítačovou učebnu a mediální učebnu. V mediální učebně je jeden počítač s připojením na internet, promítací plátno a projektor. Je to něco jako kino učebna.“

3. Je vaše počítačová učebna vybavena dostatečným počtem počítačů?

„Ano, v počítačové učebně je 25 počítačů. Máme pouze málo tříd s více jak 25 žáky a občas někdo chybí, takže se většinou k počítači dostane každý žák.“

4. Máte ve škole bezdrátovou síť Wi-Fi?

„Ano, máme ji od loňského roku (2013/2014). Ale byla zde zřízena z důvodu napojování nových interaktivních tabulí. Do budoucna je tu možnost, že se na Wi-Fi budou připojovat tablety či chytré telefony. Žáci však zatím nemají přístup k Wi-Fi.“

5. Mají žáci ve škole ve svém volném čase jinou možnost přístupu na internet?

„Ano. Jedna paní učitelka nabízí dětem jeden den v týdnu od dvou hodin používat počítačovou učebnu. Chodí tam relativně málo dětí, většinou kolem pěti dětí. V současné době má většina žáků internet doma, proto většina z nich chodí ve volném čase raději domů.“

6. Překvapuje Vás, že více než 70% žáků základních škol využívá doma internet k přípravě do školy?

„Nepřekvapuje. Většina domácností ve Studené internet má. Pokud si chce žák něco najít, chce to dělat v klidu, ne ve škole, kde na to má 45 minut. Myslím si, že je to přirozené.“

7. Žáci doma internet využívají, ale ve škole dostávají úkoly spojené s internetem jen výjimečně, uděláte něco pro to, aby se to zlepšilo?

„Vždy je co zlepšovat. Na internetu se hledají informace dobře a rychle, ale myslím si, že pro základní školu (zvláště pro první stupeň), je základem naučit děti pracovat s knihou. Kniha vždy byla a bude základ. Poté teprve můžeme hledat další prameny. Myslím si, že poměr využití internetu a knih na naší škole je rozumný. Někteří učitelé upřednostňují spíše knihu a někteří zase internet.“

8. Upozorňujete své žáky, že ne všechny informace, které jsou na internetu, jsou pravdivé?

„Ano, učitelé to žákům určitě říkají. Obzvláště paní učitelka na informatiku je upozorňuje na nebezpečí internetu. Upozorňujeme je na různá nebezpečí, například hrozby na Facebooku, ne vždy nám osoba se kterou si píšeme, říká pravdu. Dětem také říkáme, že to, co na internet někdo napíše, nemusí být ověřeno a podloženo. Je třeba posuzovat informace tak, aby byly z důvěryhodného zdroje.“

9. Jak vytváříte webové stránky školy?

„Naše škola spolupracuje s firmou, která zajišťuje technickou stránku webových stránek. Jsme s tím celkem spokojeni.“

10. Kdo se podílí na tvorbě článků pro webové stránky?

„Články si vytváříme sami. Pověřená je jedna paní učitelka, která má k počítačům nejbližší. Je to koordinátorka IT. Ale každý z učitelů ji můžu oslovit s tím, že by chtěl přispět na webové stránky školy. Koordinátorka se poradí s vedením školy, zda je článek vhodný či zda toho na webu není moc. Na stránkách chceme mít vyvážená skladbu zpráv.“

11. Na Vašich webových stránkách (www.zsstudena.cz) jsem nenašla odkaz pro jednotlivé třídy. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že zhruba polovina dotázaných učitelů by chtěla vytvářet stránky a polovina nechce vůbec. Proč nemáte stránky tříd?

„To je vždy spojeno s někým, kdo tomu chce věnovat čas. V základních povinnostech učitele to není. Pokud někdo nechce tvořit stránky pro svoji třídu, tak ho k tomu nemůžu nutit. Pokud by někdo zájem měl, tak mu to rád umožním. Důležité je, aby se tomu poté ti učitelé věnovali. Aby na stránkách nebyly zastaralé informace a aby se tam objevovali vhodné informace.“

12. Budete dělat nějaké školení pro ty učitele, kteří by chtěli vytvářet stránky tříd, ale neumí to?

„Těm učitelům, kteří by měli zájem, nabídnu, aby si vybrali nějaké školení. Uvolním na to finance, protože to přispívá k prohloubení znalosti práce s digitálními technologiemi, které podporuji. Možná se někteří styděli za mnou přijít přímo, a proto se vyslovili v dotazníku, ale já jsem pro to, aby se šli proškolit.“

13. Uvedl byste, jak se v posledních pěti letech podařilo školu lépe technicky vybavit?

„Myslím, že změna je velmi výrazná. Před pěti lety tu nebyla žádná interaktivní tabule. Nacházela se tu pouze učebna s patnácti počítači, projektorem a plátnem. Během těch pěti let jsme získali peníze z projektu Evropské unie (EU peníze školám), za tyto peníze jsme mohli pořídit prvních pět interaktivních tabulí. Obecní úřad nám z vlastních peněz koupil 2 tabule a naposledy jsme využili notebooky, které na škole jsou. K těmto notebookům jsme dokoupili dataprojektory, tabule se potáhli bílou fólií a vytvořilo se ozvučení. V současné době má tedy každá kmenová třída svoji interaktivní tabuli. Kromě kmenových tříd se interaktivní tabule nacházejí ve specializovaných třídách – Fyzika, Přírodopis, Angličtina.

V loňském roce (2013/2014) jsme také zažádali o projekt, který podporuje přírodovědně předměty. Novými pomůckami byly vybaveny obory technického směru, například Fyzika, Zeměpis, Pracovní vyučování. Dostali jsme pomůcky a interaktivní tabule

v hodnotě 800 000 Kč. Například jsme dostali stavebnici Merkur s elektronickými doplňky, není to pouze o trojrozměrnosti.“

Příloha F – Rozhovor s Ing. Václavem Čechem

1. Jak je na Vaší škole využíván internet v hodinách?

„Ve třídách jsou interaktivní tabule, které mají učitelé k dispozici. Žáci, kteří mají výuku informatiky, chodí do počítačové učebny, i když učebna není v ideálním stavu.“

2. Proč není vaše počítačová učebna v ideálním stavu?

„Doposud bylo nutné zabezpečit školu ze stavebního hlediska. Když jsem zde nastoupil jako ředitel, škola nebyla v pořádku, zatékalo do tříd, kuchyně nevyhovovala normám. Proto bylo nejdříve nutné školu zabezpečit v tomto směru. Teď přichází na řadu technické vybavení. V počítačové učebně není dostatečný počet počítačů, navíc jsou tyto počítače zastaralé a pomalé. Chybí nám také výukové programy pro žáky. V tomto roce bychom se chtěli, podle našich finančních možností, zaměřit na rekonstrukci počítačové učebny.“

3. Jaké další technické vybavení vám umožňuje pracovat s internetem?

„Téměř ve všech třídách máme interaktivní tabuli. Dále mají učitelé k dispozici notebooky, které využívají ve výuce. Internet je v celé škole zabezpečen kabelově nebo za pomoci Wi-Fi. Učitelé se mohou na notebooku připojit k internetu. Jak jsem již zmínil, ve škole je počítačová učebna, v té je samozřejmě také přístup na internet.“

4. Je Wi-Fi přístupná žákům?

„Ne, je zabezpečená a žáci k ní nemají přístup.“

5. Mají žáci ve škole ve svém volném čase jinou možnost přístupu na internet?

„V současné době ne. Dříve bylo žákům umožněno chodit do počítačové učebny, o to však nebyl velký zájem.“

6. Překvapuje Vás, že více než 70% žáků základních škol využívá doma internet k přípravě do školy?

„Ne, nepřekvapuje. Dnešní žáci umí dobře pracovat s technikou. Na druhou stranu žáci málo čtou, špatně se orientují v učebnicích, encyklopediích a podobně. Věří proto všemu, co je na internetu.“

7. Žáci doma internet využívají, ale ve škole dostávají úkoly spojené s internetem jen výjimečně, uděláte něco pro to, aby se to zlepšilo?

„Je to běh na dlouhou trať. Vše souvisí s vybavením učeben a s tím, že učitelé zaostávají za svými žáky. Podle mne by využívání internetu mělo být doplňkem v metodách a metody se mají střídát.“

Myslím, si že jsem toho udělal dost. Nakoupilo se technické zařízení (například interaktivní tabule a notebooky), rozvedl se internet po celé škole a byli proškoleni učitelé.“

8. Jak vytváříte webové stránky školy?

„Máme redakční systém. My tedy dodáváme články a fotografie.“

9. Na vytváření spolupracují všichni učitelé?

„Teoreticky ano. Pokud je nějaká akce, musí učitelé vytvořit fotodokumentaci. Tyto fotografie se poté nahrají na server a pověření učitelé tyto fotografie zpracují. Články poté píše sami učitelé nebo je píše děti.“

10. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že by učitelé chtěli vytvořit stránky pro své třídy, ale neumí to. Na Vašich stránkách (www.zshornicerekev.cz) je pouze část odkazů pro třídy. Proč?

„Vytvořením stránek pro třídy je již pověřený správce webových stránek školy. Měl by vytvořit stránky pro jednotlivé třídy, kam by pak jednotliví učitelé vkládali své příspěvky. Na webových stránkách jsou již odkazy pro druhý stupeň, ale prozatím jsou v přípravné fázi.“

11. Učitelé na Vaší škole by chtěli stránky pro svou třídu vytvářet, ale neumí to. Až budou stránky připravené, budete proškolovat své zaměstnance?

„Ano budu. Rád bych své zaměstnance motivoval. Proškolení také pomůže dobré kvalitě vytvořených stránek.“

12. Uvedl byste, jak se v posledních třech letech podařilo školu lépe technicky vybavit?

„Jak jsem již říkal, prozatím musela být rekonstruována škola. I tak jsme díky Evropským fondům získali finanční prostředky na vybavení školy sedmi interaktivními tabulemi. Většina učitelů dostala notebooky, které slouží k přípravě na výuku a vytvářeli se na nich digitální učební materiály. Pokud chtějí učitelé využít interaktivní tabule, musí si s sebou přinést notebook, protože bez nich tabule nefunguje.“

Příloha G – Fotografie ze základní školy ve Studené a v Horní Cerekvi

Obrázek 1: Mediální učebna ve Studené

Zdroj⁷⁸

Obrázek 2: Počítačová učebna ve Studené

Zdroj⁷⁹

⁷⁸ Eliška Čechová, 2014 (vlastní zpracování)

⁷⁹ Tamtéž

Obrázek 3: Počítačová učebna v Horní Cerekvi

Zdroj⁸⁰

Obrázek 4: Rekonstrukce budovy školy v Horní Cerekvi

Zdroj⁸¹

⁸⁰ Eliška Čechová, 2014 (vlastní zpracování)

⁸¹ Tamtéž

Obrázek 5: Práce žáků 1. třídy s interaktivní tabulí ve Studené

Zdroj⁸²

Obrázek 6: Interaktivní tabule v Horní Cerekvi

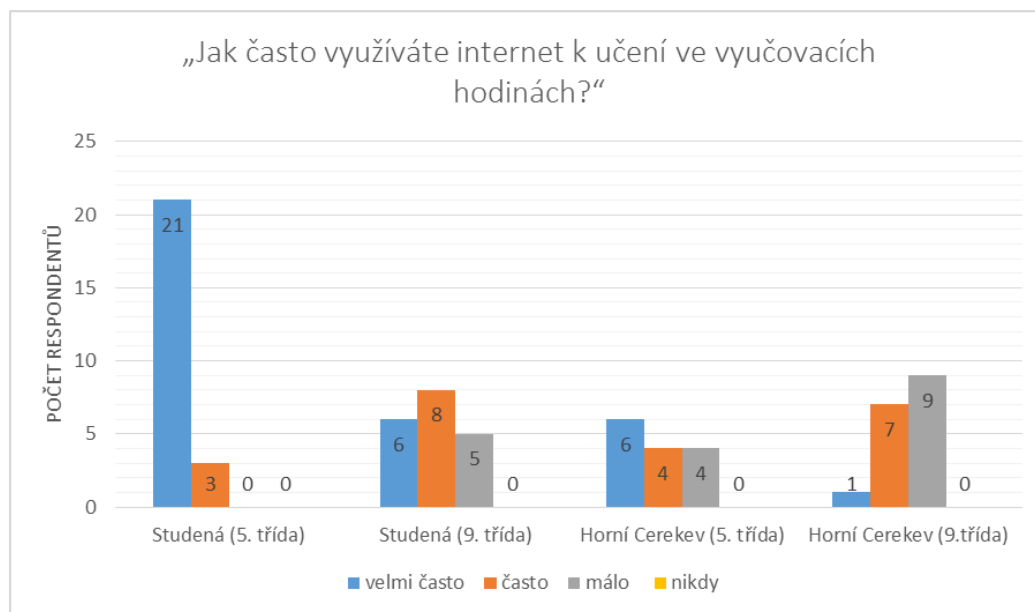
Zdroj⁸³

⁸² Eliška Čechová, 2014 (vlastní zpracování)

⁸³ Tamtéž

Příloha H – Doplnkový graf k rozhovorům

Graf H1: Využití internetu ve vyučování na základní škole ve Studené a v Horní Cerekvi

Zdroj⁸⁴

⁸⁴ Eliška Čechová, 2014 (vlastní šetření)

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Eliška Čechová

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: prezenční

Název práce: Využití internetu pro vzdělávání na základních školách v jižních Čechách a na Vysočině

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 59

Celkový počet stran příloh: 21

Počet titulů českých použitých zdrojů: 13

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 2

Počet ostatních zdrojů: 2

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Alena Svobodová, CSc.